

שנה ז (תשפ"ג)

אוצר פנימי מאמרי חכמה והדרכות

◆ נשא - שבועות ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכל שונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבואר

המכתב והמבואר

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר דבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת קדו שלל ברכה

יד

ברכת העשירות ושמירה
שתהיה העשירות לטובה
מילתא חדת'א

יב

קבלת יסורים באהבה
ניצויץ אורה חסידי לפרשת השבוע
ספור ויהלום

א

נועלת יום שבו נתנה תורה
והיה כל העולם תלוי ועומד בו
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביר יעקב • מילתא חדתא • ספור ויהלום
ובחדת בחיים • המגיד ממעזריטש • מכותלי בית הדין • מגנות

אוצר פניני החסידות

דרש טוב | מעלת יום שבו נתנה תורה והיה כל העולם תלוי ועומד בו ... **א**
מאור עינים | בכל חג השבועות צריך לקבל השגה פנימית מחדשת של התורה ולהיות כמדבר ולא לשכח התורה שלומד ... **א**
פרי צדיק | בחג השבועות הזמן לפעל שיעקר היצר מהלב ותחקק בו התורה **א**
שער יששכר | מנהג הצדיקים להאריך בכרכת אהבה רבה ביום חג השבועות **א**
אהבת שלום | חג השבועות מסגל להעתיר בו על פרנסה ... **א**
עולת החדש | בחג השבועות יש לכוון באמירת קטר ב'איה' על בנים צדיקים **א**
תורת שלום | הנעור בלילה זה מבטח לו שיזכה לכתר תורה ... **ב**
בית אברהם | חג השבועות כיום הפפורים ולילו מכפר על חגיבית פרתות ... **ב**
לקוטי מוהר"ן | המנוחה בשבועות הוא בחינת שער החמשים ... **ב**
לקוטי שיחות | מה החדושי שיהיה במתן תורה הלא אף לפני כן למדו תורה **ב**
אוהב ישראל | בכל רגע על האדם לדמות בעיניו כאלו עומד ביה סיני ... **ב**
דברי בינה | על ידי זכירת מתן תורה באים לבחינת ראשית ... **ב**
שם משמואל | על ידי שישב האדם בחדרי חדרים ומתנגע בתורה גורם התגלות **ג**
אלקות בעולם ... **ג**
שיחות מוהר"ן | מעלתו העצומה של שיר האקדמות ... **ג**
אמרי קדש | הלמוד והחזוק ממה שמוקרת ערפה במגלות רות ... **ג**
בת עין | יש להתחיל העבודה אפילו על מנת לקבל פרס, ואחר כך יזכה לעובדו **ג**
תולדות יצחק | באור דברי רש"י עבודה לעבודה אחרת' ... **ד**
דודאים בשדה | קדש עצמו במתן לו וכל מעשיו יהיו לשם שמים, ויהפך החמר **ד**
לצורה וזכה להיות מרובה לקדשה ... **ד**
פרי צדיק | פלא עצום שדבור אחד פועל להפך האדם לקדוש וזה הוא פח בעל **ה**
תשובה שרגע אחד מתקרב להקדוש ברוך הוא ... **ה**
פתוחי חותם | הרוצה להשיג סודות התורה צריך טהרה וקדשה פרישות **ה**
וגדרים ... **ה**
אמרי אמת | כל עובד ה' צריך להתחזק ולדעת שאין שום גיעה הולכת **ה**
לריק ... **ה**

איבא דאברהם | בשבת זו הזמן מכשר להעתיר לפני הבורא ותברך לזכות להשגות **ו**
בתורה ואלקות ... **ו**
תורות ועובדות מביית רבותינו | אימת ימי הדין מתחילין בפךשת נשוא ... **ו**
אוצרות גאוני הדורות
פתשגן הדת - כפלים לתושיה | השפעת התורה מחדש בכל שנה ושנה ... **ו**
שנות חיים | היום מסגל לתפלה שיהיו הוא וזרעו עוסקים בתורה ... **ו**
מי נח | לפי חשבון של אחר מתן תורה נתנה התורה לכולי עלמא בששה **ו**
בסיון ... **ו**
שיורי קמץ המנחה | קבלו ישראל את התורה כפי מדרגת ששה בסיון, וכן נוהג **ז**
בכל שנה ושנה ... **ז**
כהנת אלימלך | בששה בסיון נתנה הרשות לחדש חדושי תורה ... **ז**
היו צדק | נעורים גליל שבועות לתמן סרוכם של ישראל לקבל תורה שבעל **ז**
פה ... **ז**
אלף המגן | בעצרת בעינין לכם להורות התר למוד שלא לשמה ... **ז**
ארץ צבי | תחל שנה ובככותיה ... **ח**
קטר שם טוב | נכתב מנינים של בני גרשון בראש הפרשה לפי שהיה בכור לבית **ח**
אבותיו ... **ח**
פני דוד | אשמת הנפש אף בחטאים שהרב נקשל בהם ... **ח**
ויזכר משה | הנזק מחברו יתודה על עונותיו ... **ח**
כתב סופר | לאחר ביאת התרומה ליד הכהן אי אפשר לשאל עליה ... **ח**
דברי יחזקאל | שכר המצות מצד מדת הרחמים ... **ח**
משמרת אלעזר | שמירת הנפש מהרהורי גאון על התנזרותו ופרישותו מקמדת **ח**
עולם הזה ... **ח**
תורת אליהו | על ידי שמועילה התשובה קבלו ישראל את התורה ... **ט**
קמדת ישראל | תחלת מצוה בטורה גמורה ... **ט**
מעשי צדיקים ... **י**
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה ... **יב**
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד ... **יד**

מהדורת בי"ך
אוצר בהידרות הנ"ך
בהישג ידך!

25 נדבים נדירים ביניים

נ"ך מקראות גדולות

אור הגאולה לישרי לב

ובחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

חג השבועות

מעלת החג

דרוש טוב

רבי יעקב אביהצירא זיע"א
מעלת יום שבו נתנה תורה והיה כל העולם תלוי ועומד בו

מודעת זאת בכל הארץ מעלת יום מתן תורה, גדול מיום שבו העולם נברא, דהכל היה תלוי ועומד פהררים התלויים בשערה, אם קבלו ישראל את התורה מוטב ואם לאו תהו ובהו תחזור פדמעקרא. ובני ישראל הופיע בהם רוח הקדש מאהבת ה' הנורא, והקדימו עשיה לשמיעה בשפה ברורה, ובזה זכו ונתעשרו בכתר ועטרה. אשרי העם שפכה לו, ליהודים היתה אורה (דרוש א למתן תורה):

עבודת היום

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטשורנאביל זיע"א
ככל חג השבועות צריך לקבל השנה פנימית מחדשת של התורה ולהיות כמדבר ולא לשכח התורה שלומד

ואת זה צריך לקבל בכל שבועות – להשיג חיות והפנימיות של התורה כמאמר גל עיני ואביטה נפלאות גו' (תהלים קיט יח), פי צריך להשיג בכל יום חיות חדש מתורתנו הקדושה.

והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (נדרים לח.) כל ארבעים יום היה משה רבנו עליו השלום לומד ושוכח עד שנתנה לו במתנה, וכתיב (במדבר כא ט) 'ממדבר מתנה', ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שם נה.) מי שמשים עצמו כמדבר שהכל דשין בו, התורה נתנה לו במתנה.

ודבר זה צריך לקבל בכל שבועות – שיהיה כמדבר ולא ישכח התורה שלומד, ואת זה גופא שיהיה כמדבר כו' צריך לבקש מהשם יתברך ונפשי כעפר לכל תהיה', והבן (פרשת יתרו):

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א
בחג השבועות הזמן לפעל שיעקר היצר מהלב ותחנק בו התורה

בכל שנה כשמגיע חג השבועות אז הזמן לפעל שיעקר היצר הרע מלב כסיל. ומשעם זה כתב בזהר הקדוש (ח"ג

114) ועל דא לא כתיב חטאת כשאר זימנין דכתיב בהו חטאת לה', והנה לכאורה הלא הקרבנות הקריבו בכל שנה, ואדרבה בשנה הראשונה דמתן תורה לא הקריבו עוד הקרבנות, ואחר כך הלא כבר חזר יצר הרע למקומו משעה שאמרו 'דבר אתה עמנו ונשמעה וגו'.

אבל באמת בכל שנה כשבא יום זה דעצרת הזמן אז לפעל שיעקר יצר הרע מלב ישראל כמו בשנה הראשונה דמתן תורה, ומשום הכי לא כתיב חטאת לה'. דבכל שנה נקראו ישראל בחינת פלה בחפחה והזמן לקבל כמו הלווחות ראשונות שנתקע תלמוד תורה בלבם ונעקר יצר הרע מלבם.

ואם לא היו נשברין הלווחות ראשונות היה חרות על הלווחות חרות ממלאך המות כמו שאיתא (תנחומא תשא טז), והוא מלאך המות הוא יצר הרע (כמו שאיתא בבא בתרא טז), וכן הזמן מתן תורה בכל שנה שיעקר היצר הרע ויתקע תלמוד תורה בלב כל אחד לפי מדרגתו:

שיעור ישישכר

רבי חיים אלעזר ממובנקאטש זיע"א
מנהג הצדיקים להאריך בכרכת אהבה רבה ביום חג השבועות

נוהגים הצדיקים והחסידים להאריך בכרכת אהבה רבה ביום ראשון דשבועות חג הקדוש הזה. ומלבד טעם הפשוט פי אז הזמן קבלת התורה להתפלל על פתיחת עינים והארות למוד התורה לשמה וקיראת אלקים פדת מה לעשות, עוד יש לבאר על פי המבאר בתולדות יעקב יוסף על התורה [פרשת וארא] בשם רבו הוא רבנו הגדול הפעל שם טוב הקדוש זי"ע שנגאמר לו מן השמים הטעם אחור ביאת המשיח שאין מאריכין באהבה רבה עין שם.

ואם זהו לכל יום, על אחת כמה וכמה ביום הזה (הינו ב' ימים אלו ביום אריכתא) ואשר מבאר בתקוני זהר הקדוש [תיקון כא וברע"מ פרשת פנחס] כי בחג שבועות יפקון מן גלותא (ועין שם בבל"ר הינו שאז על כל פנים יצא הפסק על פי התורה שנקדה בשנה הזאת) [ועין עוד בדברינו בזה במאמרנו הל'ן].

וזהו בחג השבועות – אשר היא זמן הגאולה – צריכין להאריך יותר בכרכת אהבה רבה, כדי שלא לאחר ביאת המשיח רק לקרבו במהרה בימינו, ודבר

בעתו מה טוב כנזכר [ועין מה שכתבנו בדברי תורה מהדורא ח אות צא]:

סגולת החג

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

חג השבועות מסגל להעטיר בו על פרנסה

והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך וגו' (בראשית כא כה). יש שלושה עתים מזמנים לבקש על פרנסת ישראל, א' בפסח יען פי בו העולם נדון על התבואה, ב' בעצרת פי אז נדון על פרות האילן, ג' בראש השנה שכל באי עולם יעברון לפני הקדוש ברוך הוא כבני מרון.

וזהו ויהוה אברהם את אבימלך – שאברהם אבינו עליו השלום התנפח עם הקדוש ברוך הוא שהוא מלך המלכים, 'על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך' – המה אמות העולם שהם בחינת עבדים, מדוע השפע מנח אצלם.

'ויאמר אבימלך וגו' – השיב לו הקדוש ברוך הוא, 'לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה' בלשון תמיה, וגם אתה לא הגדת לי מרמוז על שעת הגדה שהוא פסח, וגם אנכי לא שמעתי רומז על עצרת שעת אמירת עשרת הדברות המתחילות באנכי, 'בלתי היום' רק בראש השנה בשעת היום הרת עולם תבקשו על פרנסה, מחמת זה נמשך החסרון, וד"ל:

עולת החדש

רבי חיים יעקב דומיניץ זיע"א

בחג השבועות יש לכוון באמירת כתר באיה' על בנים צדיקים

ראה זה מצאתי בכתיב הקדש למרן האר"י ו"ל: בתפלת מוסף ויום טוב של שלש רגלים ישאל אדם אחד משלוש דברים בזמן שהחזן אומר איה', או עשר מפלג או בנים צדיקים או השגת רוח הקדש, ועין גם בן בסדור האר"י ו"ל.

ומהנראה לעניות דעתי בזה, דבפסח יש להתפלל על עשר וכו', ובחג השבועות יש להתפלל על בנים צדיקים, וכן כהאי גונא מצינו בדברי פלוני אלמוני לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי (רות ד ט), וטעה במאי שדרשו עמוני ולא עמונית וכו', ועל כל פנים מטעותו אנו

למדין שאז הוא זמן על תפלת בנים צדיקים, ועל פן אמר 'לא אשחית את נחלתי, כטעם 'נחלת ה' בנים' וגומר (תהלים כז א).

גם מצינו שם כבצעו כאשר לקח לאותו צדקת ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך פרחל וכלאה אשר בנו שתייהם בית ישראל' וגומר ויהי ביתך כבית פרוץ' (רות ד יא-יב), וכודאי לא על חנם אמרו פן, כי בודאי אז הוא זמן להתפלל על בנים צדיקים והגונים. וכחג הסכות יש להתפלל על רוח הקדש וכו':

ליל חג השבועות

תורת שלום

רבי שלום דובנער מליובאוויטש זיע"א

הנעור בלילה זה מכטח לו שיזכה לכתר תורה

יש תחת ידי כתב יד אדמו"ר האמצעי, וכתוב שם שהוא מבטיח למי שיהיה נעור בליל שבועות כל הלילה יזכה לכתר תורה, און דער מיטעלער רבי איז געווען א פוסק [והאדמו"ר האמצעי היה פוסק].

ועמד אדמו"ר על רגליו ואמר: הערט אלע אידען, שבועות'דיקע נאכט דארף מען אויף זיין [שמעו נא פלם, שבלילות שבועות צריכים להיות נעורים]. ואחר כך ישב ואמר: מי מיינט טאקע אז מיזאל אויף זיין, גאר פשוט אז מיזאל ניט שלאפען [מתכוונים באמת להיות ערים, פשוט ביותר – שלא לישן]:

בית אברהם

רבי אברהם מסלונים זיע"א

חג השבועות כיום הכפורים וילוו מכפר על חובי כרתות

חג הקדוש הזה הוא נגד יום הכפורים, כמו שיש ראש השנה עשרת ימי תשובה ויום הכפורים, כמו כן פסח הוא בחינת ראש השנה, ימי הספירה נגד עשרת ימי תשובה, וחג השבועות נגד יום הכפורים.

והלילה הזה מכפר גם על חובי כרתות כמו יום הכפורים, ושם כתוב (ויקרא טו ל) 'כי ביום הזה יכפר וגו' לפני ה' תטהרו' גימטריא כת"ר שהוא בחינת מלכות, הינו שיקבל עליו על מלכות שמים, ואז היום הזה יכפר ויטהר ויתהפך לו מפר'ת לכת"ר. אך כמו המטהר במקנה אם נשאר אפלו שער אחד מבחוץ לא עלתה לו הטבילה, כמו כן צריך להיות קבלת על מלכות שמים על כל עניני הגוף:

הטבילה במקנה

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

המקנה בשבועות הוא בחינת שער החמשים

שבועות הוא בחינת שכל גדול וגבוה מאד, שהוא חסד עליון ורחמים גדולים. כי גדל הרחמים תלוי בגדל הדעת פנ"ל. כי 'בשעת מתן תורה נראה להם כזקן מלא רחמים' (מכילתא בשלח ד). וזמן הוא בשוב הדעת, ובזה תלוי גדל הרחמים פנ"ל, ועל פן שבועות הוא חסד עליון ורחמים גדולים.

וזוהו בחינת המקנה של שבועות, שהיא בחינת מקנה של שער החמשים, שהוא שער העליון מחמשים שערי בינה (כמו שמוכח בבגנות שבועות). שהיא בחינת שכל ודעת עליון, בחינת חסד עליון ורחמים גדולים פנ"ל. ועל פן המקנה מושיע בכל הצרות, כמו שכתוב (ירמיה יד) 'מקנה ישראל מושיעו בעת צרה', כי הוא חסד עליון, שמושיע מפל הצרות (ח"א תורה נו):

מתן תורה

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

מה החדוש שהיה כמתן תורה הלא אף לפני כן למדו תורה

כבר דבר כמה פעמים בנוגע לחדוש של מתן תורה – דלכאורה למדו התורה הרי היה גם בדורות שקדמו למתן תורה, ולדגמא, ישיבת שם ועבר, האבות שלמדו כל התורה בלה עד שלא נתנה, ועל הרף זה בניהם אחריהם (לפני מתן תורה) ועד שלא פסקה ישיבה מאבותינו במצרים (ראה יומא כח), ובמה מתבטא החדוש של מתן תורה.

ונתבאר, שהחדוש מתבטא בזה שזה היה מתן תורה, נתן לנו את תורתו, התורה נתנה על ידי נתן התורה. לפני מתן תורה 'לקחו' את התורה, לפי כחו הפרטי (בשכלו ובטולו). בשעת מתן תורה נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לפי אפן וכן הנתינה שלו. במתן תורה היה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמרו, לאמר את ה'ידבר אלקים' (ועל הרף זה אחר כך, למד משה רבנו בהר את כל התורה בלה מפי הגבורה ונתנה כו').

ולא היה זה ארוע חד פעמי, אלא, בנתינת התורה 'הכניס' הקדוש ברוך הוא את עצמו בתורה (כפירוש הידוע במאמר חז"ל (שבת קה). 'אנא נפשי כתבית יהיבית'), עד שבשעה שיהודי לומד תורה באיזה זמן ובכל מקום שיהיה – צריך להקדים את האמירה והברכה 'נתן לנו את תורתו, אותי אתם לוקחים' (ראה תנחומא אמור יז).

וזוהו החדוש של 'אתה נגלית כו' שבמתן תורה – לא רק שהיתה הוספה ועליה לגבי לפני מתן תורה, אלא שנפעל חדוש שלא בערך כלל: לפני מתן תורה, כשלאומד התורה היה מצד כחו הפרטי, כח השכל וכו', מוכן, שלקחו את התורה רק במדתו של הלומד ועד כמה שיש בכחו להשיג מחכמתו של הקדוש ברוך הוא, מה שאין פן לאחר מתן תורה, למדו התורה הוא באפן שמתקשרים עם נתן התורה עצמו, שנתן והכניס את עצמו בתורתו (ליקוטי שיחות כח עמ' 7):

זכירת מעמד הר סיני

אוהב ישראל

רבי אברהם יהושע העטיל מאפטא זיע"א

בכל רגע על האדם לרמות בעיניו כאלו עומד בהר סיני

התורה הקדושה הזהירה אותנו על ארבע זכירות, הינו שזנוכר תמיד אלו הארבע דברים אשר הם עקרי ושרשי הדת. א', לזכר תמיד בכל עת מעמד הנבחר אצל הר סיני, שכל איש ישראל צריך להיות בעיניו תמיד בכל עת ורגע כאלו הוא עומד בהר סיני לקבל את התורה, דבאדם שיש עבר ועתיד, אבל אצל ה' תהפך אינו שיש זה, ובכל יום ויום הוא נתן התורה לעמו ישראל.

ועל פן כשאדם פותח איזה ספר ללמד צריך אז לזכר מעמד הר סיני וכאלו הוא קבל את התורה מפי הגבורה, ואז בא על ידי זה לידי אימה ויראה כמו שנתנה התורה ברתת ובזיעה, שנאמר (שמות יט טז) 'ויחרד כל העם אשר במחנה, וצריך שיהיה להאדם תרדה בכל הרמ"ח איבריו הנקראים 'מחנה' כמו שכתוב (דברים כג טז) 'והיה מחנה קדוש' (פרשת כי תצא):

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

על ידי זכירת מתן תורה באים לבחינת ראשית

צריך האדם לזכר תמיד את ענין מתן תורה, שעל ידי זה יוכלו לבוא לבחינת הראשית. פי האור ממפתן תורה

הזה של אקדמות שאומרים בשבועות. **ואמר:** מי שיודע מעלת השיר של אקדמות עם הנגון שלו כמו שרגילין העולם לומר אותו בנגון הידוע, הוא דבר נפלא וחדוש גדול מאד. והתחיל לומר קצת איזה תבות מאקדמות עם הנגון. ואמר שאקדמות הוא שיר של חשק (אות רנח):

מגילת רות

אמרי קדש

רבי יצחק מאמשינוב זיע"א

הלמוד והחיוק ממה שמזכרת ערפה במגילת רות

הענין שבמגילת רות יש כמה פסוקים מערפה, והיא היא חזרה לביטה, ואמאי מזכירים זה. והנראה לומר דנה בא להורות ששום יגיעה אינו הולך לאבוד, למשל כשהיצר הרע מפתה את האדם לאיזה חטא חס ושלום, והאדם מתאבק עמו זמן מה, ואחר כך היצר הרע מנצחו חס ושלום, הרי אף שנכשל בחטא רחמנא לצלן, אבל עם כל זה הרי הוא מקבל שכר טוב על יגיעתו והתאבקו עם היצר הרע למען שמו והכבוד, והבן:

מה שמתנגעים בתורה ומסירים את ההסתר שמסתיר את חכמת התורה, כבזהר הקדוש שהקשיות הן כמו קליפין להלכה, וכמסת שמכבר את ההלכה ומוציא לאור תעלומה, הן בחדושי דאורייתא והן בברור וישר הלכה, באותה מדה נתגלה פני הלוחט הלוחט והמסכה הנסוכה על פני כל הארץ.

כי הביט בתורה וברא את העולם (בר"א א), וכאשר נתגלה אור וחיית התורה כן נתגלה אור וחיית העולם שהוא האלקות. ומעתה אין צריכין לפרסם את האלקות בקול קורא, אלא אף כשיושב בחרי חדרים ומתנגע בברור הלכות התורה, זה גורם התגלות האלקות בעולם (פרשת חיי שרה - שנת תרע"ו):

אקדמות

שיחות מזהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

מעלתו העצומה של שיר האקדמות

שבח את אקדמות מאד מאד, ואמר שישאל האל מחמת שהם משקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אין מרגישין כל כך את שבח מעלת גדלת השבח הקדוש

לא נפסק לעולם, והאור שופע ומאיר לישראל בתמידות, ולא נכבה חס ושלום אף רגע אחת. והגם שלפי הנראה האור מכסה לפנינו, אבל באמת מאיר לישראל לעולם.

והוא רק כמשל אדם שמניח איזה דבר מקדו ואינו אוהזו עתה, אבל באמת הדבר בעצמו נמצא אתו, וכשרוצה נוטלה בידו כבראשונה. כמו כן הוא ענין מתן תורה, שרק לפי ראות העין הוא מכסה מאתנו, ובאמת האור אינו נכבה, ויוכל כל איש ישראל לבוא ולהגיע לזה האור הגנוז בה, בתורה, ולבוא לבחינת הראשית. וזה ענין הזכירה, שצריכים אנחנו תמיד לזכור יום מתן תורה (פרשת מקץ):

מעלת התורה

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א

על ידי שיושב האדם בחרי חדרים ומתנגע בתורה גורם התגלות אלקית בעולם

לאחר שנתנה התורה נטמן הענין האלקי בתורה, ותעדת ישראל להוציא לאור את האלקות שנטמנה בתורה על ידי

פרשת נשא

ושפלות עצמו וערכו, ואז ימשיך השראת השכינה, כמאמר (ישעיה נז טו) 'אני אשכון ואת דבאי'.

הרמז בכני לוי גרשון קהת ומררי

ונוכל לומר שנהו יורה לנו הפתוב 'בני לוי גרשון קהת ומררי', על דרך זה, דהנה כשיש לו בחינת ענוה שהיא גורמת השראת השכינה אז הוא מקיים 'ובו תדבק' (דברים י ט), התחברות להבורא ברוך הוא, ובחינה זו, הינו השראת השכינה, מכנה בשם 'לוי', שהוא לשון התחברות כמאמר הפתוב (בראשית כט לד) 'הפעם ילנהו וגו', רק שאינו יכול לבוא לבחינה זו רק על ידי שלש בחינות הנזכרות לעיל.

וזה יורה לנו הפתוב, 'בני לוי', פרוש לבוא לבחינת התחברות, אי אפשר רק על ידי שלש בחינות הנזכרות לעיל המכנים בשם 'גרשון וקהת ומררי'. רצה לומר בחינה א' מכנה בשם 'גרשון', כי הוא עובד על מנת לקבל פרס, וכל זמן שהוא בבחינה זו הוא בבחינת גר בארץ נכריה, שצריך לילך ממדרגה זו למדרגה גדולה הימנה.

ויעניש למי שיעבר על מצותיו, וזה הבחינה עדין אינה שלמות הלב.

ועקר הוא כמי שנגנס בפרוודור כדי שיפנס לטקלין ולא שישאר בפרוודור, כמו כן הוא בעבודת הבורא ברוך הוא, העקר הוא שיבוא מבחינה זו לבחינת אהבת ה' בכל לב ונפש, הינו שיהיה עבודה בשלמות הלב, הינו שלא יהיה נחשב אצלו כלל תאוות והנאת עצמו הן בעולם הזה הן בעולם הבא.

ועקר עבודתו יהיה רק לה' לבדו בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאדו בתשוקה וחסד גדולה, ויהיה נכספה וגם פלטה נפשו לעבודת ה' תברך לבד, מחמת שמאמין שהוא מקור כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, והוא עקרא ושרשא דכל עלמין ולית אתר פנוי מגיה, וכל מה שהוא יוסף בהתבוננות גדלת הבורא תברך יהיה לו תשוקה וחסד יותר ויותר עד פלות הנפש.

ומחמת שמתבונן תמיד בגדלת הבורא תברך יבוא לבחינת ענוה

נשא את ראש בני גרשון גם הם לכית אבתם למשפחתם (ד כב)

בת עין

רבי אברהם דב מאברוטש זיע"א

יש להתחיל העבודה אפילו על מנת לקבל פרס, ואחר כך יזכה לעבודו בלבב שלם. השתוקקות להשם יתברך, לב נשבר ונכנע

או יאמר על דרך זה, ולכאורה יש לדקדק למה מנאה התורה עבודת בני קהת קדם עבודת בני גרשון, ולא מנה פסדר תולדותיהן 'בני לוי גרשון קהת ומררי' (בראשית מו יא).

אך נוכל לומר שהתורה הקדושה מרמזת לנו דרך העבודה לה', כי הנה עקר בחינת משפן הוא 'ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח) בתוך כל אחד ואחד מישראל, להיות 'אהל שפן באדם' (תהלים עח טו).

ולהמשיך בחינת השראת השכינה באדם אי אפשר רק על ידי שלשה בחינות אלו, בתחלה צריך לעבד את הבורא ברוך הוא על כל פנים על מנת לקבל פרס, הינו להאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך גומל טוב למי שישמור מצותיו

וְסִיִּים הַפְּתוּב, וְעַבְדַּת מִשָּׂא, לְשׁוֹן הַרְמָה וְנִשְׂאָה, כְּלוּמַר עוֹבֵד ה' כִּנְיָה יְכוֹל לְהַפְּךָ 'נַגְע' לְ'עֲנֵג', 'פְּשַׁע' לְ'שִׁפְע', 'אֲשָׁם' לְ'מִשָּׂא', לְהַעֲלוֹת וּלְשַׁא פֶּל הַנִּיּוֹצֵצִין קַדְיִשִׁין, וְכָל הַדְּבָרִים לְשִׁרְשָׁם לְמַעַלָּה רֵאשׁ, וְיִהְיֶה הָאֲשָׁם הַמוּשָׁב לַה' יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ:

וְנָקָה הָאִישׁ מַעֲוֹן וְהֵאשְׁמָה הֵיחָא תִּשְׂא אֶת עֹנָהּ (ה לא)

דוּדָאִים בְּשׂוּדָה

רבי ראובן מד'ארנובצ'א זיע"א

יְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִתְר לוֹ וְכָל מַעֲשָׂיו יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְיִתְבָּרַךְ הַחֲמֹר לְצוּרָה וְיוֹצֵא לְהַיּוֹת מְרֻכְבָּה לְקַדְשָׁה

נְרָאָה לְבָאָר, דְּהִנֵּה אֵיחָא אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם, שְׂכִינָה שְׁרוּיָה בִּינֵיהֶם (סוטה יז), וּמְלֻבֵד הַפְּשׁוּט נְרָאָה לִי לְפָרֵשׁ דְּרַךְ רַמְזוֹ, דְּהִנֵּה הַנִּשְׁמָה נִקְרָא אִישׁ וְהַגּוּף נִקְרָא אִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ בַּמִּדְרָשׁ הַנֶּעְלָם אֲבָרְהָם הוּא נִשְׁמָה וְשָׂרָה הִיא הַגּוּף, וּבְאֵמַת עֵקֶר שֵׁם אִישׁ וְאִשָּׁה הוּא לְשׁוֹן מְקַבֵּל וּמְשַׁפֵּעַ כְּפִנְדֻעַ, וְהַגּוּף הוּא מְקַבֵּל הַחַיּוֹת מִהַנִּשְׁמָה, וְלִזְהָ נִקְרָא הַגּוּף אִשָּׁה וְהַנִּשְׁמָה נִקְרָא אִישׁ.

וְהִנֵּה תְּכָלִית הָאָדָם לְעַבְדַּת הַבּוֹרָא, שֶׁיְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִתְר לוֹ וְכָל מַעֲשָׂיו יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְיַעֲשֶׂה מִהַגּוּף הַחֲמֹר כְּמוֹ הַצּוּרָה כְּמוֹ שֶׁהִיא קוֹדֵם חֲטָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן פְּתוּחַ אוֹר בְּאֵלָךְ, וְאִזּוֹ יִהְיֶה מְרֻכְבָּה לְשְׂכִינָה כְּמוֹ הָאֲבוֹת.

וְהִנֵּה הָאָדָם יֵשׁ לוֹ מְלַחְמָה תְּדִיר עִם יֵצֵר הָרַע, שֶׁעֵקֶר שְׂרָשׁוֹ מִהַגּוּף הַנִּבְרָא מִתְּאֵוֹת עוֹלָם הַזֶּה, וְלִזְהָ הוּא מוֹשֵׁף אַחַר שְׂרָשׁוֹ אַחַר הַתְּאֵוֹת, וְהַנִּשְׁמָה מוֹשֶׁכֶת אַחַר שְׂרָשָׁה לְעוֹלָם עָלְיוֹן, וְלִזְהָ יֵשׁ מְלַחְמָה בִּינֵיהֶם תְּמִיד.

וְהִנֵּה בּוֹדָאי חַס וְשְׁלוֹם אִם יִחְטָא הָאָדָם הַרְבֵּה, אֵף עַל פִּי כֵן לֹא יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח חַס וְשְׁלוֹם, רַק צָרִיךְ הַרְבֵּה תְּקוּנִים, אֲכַל לְהַפּוֹף אִם יְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מֵאֵד יְכוֹל לְעַשׂוֹת מַחֲמֵר צוּרָה – שֶׁיִּהְיֶה כָּל תְּאֵוֹתָיו וְכָל מַעֲשָׂיו הַכֹּל בְּקַדְשָׁה, וְאִזּוֹ יִהְיֶה שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם.

וְהִנֵּה בּוֹדָאי אִם הָאָדָם עֲדִין מְשַׁקֵּעַ בַּתְּאֵוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת אֵינּוּ יְכוֹל לְהִיּוֹת מְרֻכְבָּה לְקַדְשָׁתוֹ יִתְבָּרַךְ, פִּי כַח הַתְּאֵוָה נִמְשָׁף מִסְטָרָא דְחִיּוּצוֹנִים, וּבְאֵתֵר דְּשָׂרְיָא שְׁפָחָה לֹא שְׂרָיָא גְבִירָה וְכִנּוּדָע, רַק אִם הָאָדָם מְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מֵאֵד וְכָל תְּאֵוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו הַכֹּל בְּקַדְשָׁה, אִזּוֹ הוּא מְרֻכְבָּה לְשְׂכִינָה.

וְזָהוּ שְׂאֵמְרוֹ אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם, רְצָה לִזְמַר שֶׁהַגּוּף וְהַנִּשְׁמָה עוֹשִׂים

יְהִיו תְּמִים, כִּי תִפְלָה הוּא לְשׁוֹן הַתְּחַבְּרוֹת, וְלִכֵּן נִקְרָאת עַבְדָּה, כִּי בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה מִחֲמַת שֶׁהַלְמוּד הוּא דְבַר חֲדָשׁ, וּמִמִּילָא מְצַמְצָמִים אֶת הַמַּחֲשָׁבָה לְהַבִּין אֶת הַדְּבוּרִים, וְאִין זֶה עַבְדָּה וְיִגִיעָה כָּל כָּף, מֵה שְׂאִין כֵּן הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא מְרַגְלַת לָנוּ בְּכָל יוֹם.

שְׁלוּשָׁה מְדֻרְגוֹת בַּתְּפִלָּה

וְהִנֵּה הַרְבֵּה מְדֻרְגוֹת יֵשׁ בַּתְּפִלָּה, א, יֵשׁ שְׂמִתְפַלֵּל מִתּוֹף הַסְדּוּר כְּלִי בְּנִת הַכְּנֶה רַק מַעֲשֶׂה אֲבוֹתָיו בְּיָדוֹ, וְזֶה מְצוּת אֲנָשִׁים מְלַמְדָה, אֵף עַל פִּי כֵן מִחֲמַת שְׂכִינָתוֹ לְשְׂמַיִם, לִכֵּן גַּם עַל זֶה כְּתוּב 'וְדַגְלוּ' (שה"ש ב ד) וְקָרִי בִּיה וְדַלּוּגוֹ עָלֶי אֲהַבָּה לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (ראה במ"ד ב ג).

ב, מִי שֶׁמִּתְפַלֵּל בְּכּוֹנֵה שְׁלֵמָה, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵי דְפְרַחַת לְעֵילָא כְּדֵיתָא בְּזֵהֵר הַקְדוּשׁ, אֲכַל מְכַל מְקוּם עוֹד יְכוֹל לְהִיּוֹת שְׂבַצְאָתוֹ לְשׁוּק, אוֹ בַעֲשׂוֹתוֹ אַחַת מְכַל הַדְּבָרִים הַהִכְרַחֲיִים לְגוּף, שְׂכוּחַ יִשְׁכַּח בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְעֵשֶׂה יַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים שְׁלֵא פַהֲגוּ, וְסַבַּת הַדְּבַר כִּי לֹא נִחַקַק בַּעַת הַתְּפִלָּה עַל לוּחַ לְבוֹ זְכוּרֹן הַדְּבָרִים בְּאִפְסָן שֶׁיִּשְׂאָר גַּם אַחַר זֶה רְשִׁימוֹ דְּקַדְשָׁה לְהַנְהִיגוֹ בְּדִרְךָ יִשְׂרָה בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה.

ג, אִפֵּן נַעֲלָה מֵאֵד, הַמִּתְפַלֵּל בְּכָל בְּנִתוֹ, בְּאִפְסָן הַרְצוּי לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר יֵשִׁים אֶת הַדְּבָרִים נִחַקְקִים עַל לְבוֹ, אֲשֶׁר גַּם בְּצֵאתוֹ לְשׁוּק אוֹ בַעֲשׂוֹתוֹ שְׂאָר דְּבָרִים הַהִכְרַחֲיִים שֶׁת לְבוֹ גַּם בְּזֵאת שְׁלֵא לְפַסַּק מִהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינּוּ מְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ אֲפִילוֹ רַגְעַ.

וְהוּא מְקַשֵּׁר וּמִיחַד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל אִפְסָן שְׂזַכֵּר הַרְמְבִּין ז"ל, וּמוֹכָא בְּתַרְדֵּים (במ"ע פ"א אות י"ד) בְּחַמְשׁ וְכוּ תְּדַבֵּק, שֶׁתִּהְיֶה זִכְרָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּמִיד לֹא תִפְרָד מִחֲשַׁבְתָּךְ מִמֶּנּוּ בְּבִיתְךָ, וּבְלִבְתְּךָ בְּדִרְךָ, וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ, עַד שֶׁיִּהְיֶה דְבָרָיו לְבָנֵי אָדָם בְּפִיהוֹ וּבְלִשׁוֹנוֹ, וְלְבוֹ אֵינְנוּ עִמָּהֶם, אֲכַל הוּא לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיִתְכַּן בְּאֲנָשֵׁי הַמַּעֲלָה הַזֹּאת, שֶׁתִּהְיֶה נַפְשָׁם גַּם בְּחַיֵּיהֶם צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים, כִּי הֵם בַּעֲצָמָם מַעֲוֹן לְשְׂכִינָה, עַד פֶּאֶן לְשׁוֹנוֹ.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דוּמָה, לְמִי שְׂנוּשָׂא עִמּוֹ אֲכֵן טוֹב שְׁוֶה אֶלְפֵי אֶלְפִים דִּינִין, שְׂאִינוֹ מְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ אֲפִילוֹ רַגְעַ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה אֶלְפֵי רַבּוּאֵן קַל וְחֲמֵר לְשְׂכִינָה שְׂאֵסוּר בְּהַסַּח הַדַּעַת אֲפִילוֹ רַגְעַ מַעוּטָה מֵאֲהַבְתּוֹ וְדְבָקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

בֵּא וְרָאָה מַעֲתָה מִי גֵרָם לוֹ לְאִישׁ הַמְשַׁכֵּיל הַזֶּה שֶׁתִּהְיֶה דְבָקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ חֲקוּקָה בְּלְבוֹ תְּמִיד, הֲרִי אוֹמֵר זֶה הַתְּפִלָּה שֶׁיִּתְהַיֵּב בְּכּוֹנֵה הַשְּׁלֵמָה, כְּמוֹכָא לְמַעַלָּה, וְזֹאת הַתְּפִלָּה נִקְרָאת **עַבְדַּת עַבְדָּה** – שֶׁהִיא עַבְדָּה לְעַבְדָּה אַחֲרָת.

וְכַחֲנִיָּה ב' מְכַנֶּה בְּשֵׁם קֹהַת, מִחֲמַת ג' טְעָמִים, א' שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֶסְפָּה כְּמֵאֵמֶר הַפְּתוּב (בראשית מט י) 'וְלוֹ יִקְהַת עָמִים', מְרַמְזוֹ עַל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מְקוֹר וְשִׁרְשׁ כָּל הַנֶּאֱצָלִים וְיִצְוּרִים נְבִרָאִים וְנַעֲשִׂים, וְכָלֵם מְקַבְּלִים חַיּוֹת מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהַכֹּל פּוֹנִים אֶל הַשִּׁרְשׁ, וְשֵׁם הוּא אֶסְפַּת כָּל הַנְּבִרָאִים עָלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְזֶהוּ עֵקֶר עַבְדוֹת שְׁלוֹ.

טַעַם ב', קֹהַת הוּא גִימְטְרִיָּא או"ר רַחֲמִיִּים, הֵינּוּ שְׂמִשְׁתוֹקֵק וְנִכְסְפָה וְכִלְתָּה נִפְשׁוֹ רַק לְהַשְׁפִּיעַ אוֹר הַרוּחִי אֵין סוּף בְּרוּף הוּא מְקוֹר הַרְחֲמִים, וְאֵינוֹ נִחְשָׁב בְּעֵינָיו כְּלָל הַנָּאֵת עַצְמוֹ הֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵן בְּעוֹלָם הַבָּא. טַעַם ג', מִחֲמַת שְׂכִינָה קֹהַת יִחַנוּ עַל יְרֵךְ הַמְשַׁכֵּן תִּימָנָה (לעיל ג ט), וְדָרוּם הוּא בְּחִינַת אֲהַבָּה כְּפִדוּעַ.

בְּחִינָה ג' מְכַנֶּה בְּשֵׁם מְרַרִי, עַל מְרִירוֹת לְבוֹ תְּמִיד, וְנִשְׁבֵּר וְנִדְפָה וְנִכְנָע לְבוֹ בְּקִרְבּוֹ תְּמִיד, בְּחֻשְׁבוֹ גְדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְשְׁפִלוּת עֲרֻכּוֹ. וְלִכְךָ מְנַאֵה הַתּוֹרָה עַבְדוֹת בְּנֵי קֹהַת קֹדֵם עַבְדוֹת בְּנֵי גִרְשׁוֹן, כִּי בְּחִינַת בְּנֵי קֹהַת קְדוּמָה כְּמַעַלָּה עַל בְּחִינַת בְּנֵי גִרְשׁוֹן.

וְנַחֲזֵר לְעֵינֵינוּ, כְּשֶׁבָא בְּעוֹזֵר ה' לְבַחֲנִית עַבְדוֹת פְּנִימִיּוֹת אֵלוֹ, אֵינִי נִתְעַלָּה וְנִתְנַשָּׂא גַם כֵּן בְּחִינָה א' שֶׁעוֹבֵד עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרִס שֶׁהִיא שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְזֶהוּ נִשְׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן, פְּרוּשׁ שְׂצָרִיף לְרֵאוֹת שֶׁתְּבוֹא לְבַחֲנִית ב' שֶׁהוּא דְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כְּדִי שִׁתְעַלָּה וְיִתְנַשָּׂא גַם בְּחִינָה א' שֶׁהִיא מְכַנֶּה בְּשֵׁם גִּרְשׁוֹן:

מִכּוֹן שְׁלִשִׁים שָׁנָה וּמַעַלָּה וְעַד כֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַכָּא לְעַבְד עַבְדַּת עַבְדָּה וְעַבְדַּת מִשָּׂא בְּאֵהֶל מוֹעֵד (ד מו)

תּוֹלְדוֹת יִצְחָק

רבי יצחק מנשינ' זיע"א

כּאֹדֶר דְּבַרֵי רִשְׁי' עַבְדוּהָ לְעַבְדוּהָ אַחֲרָת'

מִכּוֹן שְׁלִשִׁים וְגו', לְעַבְד עַבְדָּה, וְעַבְדַּת מִשָּׂא, וּפְרָשׁ רִשְׁי' ז"ל שֶׁהִיא עַבְדָּה לְעַבְדָּה אַחֲרָת, יֵשׁ לְהַבִּין פְּרוּשׁ הַפְּתוּב, וְדַבְרֵי רִשְׁי' ז"ל. וְיֵשׁ לְבָאָר עַל פִּי מֵאֵמֶר רַז"ל (תענית ב.) 'וְלַעֲבָדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם' (דברים יא יג) אֵיזָה עַבְדָּה שְׁכַלְב, זֶה תְּפִלָּה, צָרִיךְ לְדַעַת לְמָה נִקְרָאת הַתְּפִלָּה עַבְדָּה.

הַטַּעַם שֶׁנִּקְרָאת הַתְּפִלָּה 'עַבְדוּה'

וְנִרְאָה הַטַּעַם, מִחֲמַת שְׂצָרִיף לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה, לְכּוֹן עֲנִין הַתְּפִלָּה, וְלִיחַד וּלְחַבֵּר הַדְּבוּר וְהַמַּחֲשָׁבָה שִׁיחֲדִיו

ידר, דהיננו שנדר לעשות הפרישות כדי להשיג רזי התורה.

וזאת תורתו שיתנהג בה, דהיננו המדות שיתנהג בהם, והוא קרבנו לה' על נזרו, דהיננו שיהיה מתפלל תמיד להקדוש ברוך הוא שיעזרהו על הפרישות שתהיה כראוי, וזהו קרבנו, היא תפלתו, דהתפלה במקום קרבנו, דהיננו שיתפלל להקדוש ברוך הוא שיעזרהו על נזרו שהיא פרישותו.

וכל מה שיעשה בפרישותו יהא דומה בעיניו שעדין לא השלים חקו, ויוסיף קדשה ופרישות על פרישותו, וזהו שאמר מלכד אשר תשיג ידו, דהיננו יתפלל להקדוש ברוך הוא שיעזרהו על פרישות גדולה יותר ממה ששיגה ידו כבר, וזהו מלכד אשר תשיג ידו דהיננו חוץ ממה ששיג כבר.

וכא אחר כך לתת טעם ולהורות כי כפי גדל הטהרה והפרישות כן יהיה גדל ההשגה ששיג ברוי התורה, וזהו שאמר כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו, דהיננו ההגדלה שיגדיל בנדירות ההפרישה, כן ירבה וכן יפרץ ברוי התורה, וזהו כן יעשה, דהיננו יגדיל, על תורת נזרו, דהיננו בתורת נזרו, שהם רזי התורה:

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו כו)

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

כל עובד ה' צריך להתחזק ולדעת שאין שום יגיעה הולכת לריק

כתיב ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו (תהלים עח לו), ואיתא במדרש (במ"ד ז ד): חד אמר כ"ט יום היו משלמין וכו' וחד אמר י"א יום וכו', וילכס לא נכון עמו (פסוק לו שם), הרי אפילו באותו יום שהיו עומדים לפני ה' סיני וכו'. וכי בא המדרש לספר בגנותן של ישראל.

אלא המדרש משמיענו דברי התחזקות לעובדי ה' שלא יפול ברוחו אם נופל ממדרגתו, כי דור גדול כזה דור דעה עמדו במדרגה רמה כל כך ואף על פי כן נפלו ממדרגתם, כך כל עובד ה' צריך להתחזק ולדעת כי אין שום יגיעה לריק, והכל היא סבה ממסבב הסבות שייכל להתחזק ולכל לחשב כי חס ושלום אבוד הוא.

אבי אדוני ז"ל אמר הא דאיתא יגעתי ולא מצאתי אל תאמן (מגילה ע"ג), הא במציאה לא שייך לשון יגיעה שהרי היא באה בהסח הדעת, אלא אף שאדם אינו מרגיש טעם בעבודתו תפריך, היגיעה אינה

כדמות אדם בכל עניניו וכרגע אחת נתהפף ועלה בלבה השמים.

וכמו כן הוא פלא ענין גוף הנזירות שהיה עד עתה אדם פשוט וכרגע אחת על ידי הדבור בכונה רצויה נעשה קדוש לה', וכדאיתא בגמרא (נדרים ט) בשמעון הצדיק שאכל אשם נזיר אחד מפני שהיה בכונה רצויה ואמר לו כמותך ירבו נזרי נזירים בישראל עליך הכתוב אומר איש כי יפליא, עין שם.

והוא בחינת כח בעלי תשובה, וכדאיתא בזהר הקדוש (ח"א קכט) ופאין אינון מאריהון דתשובה דהא בשעתא תדא ביומא תדא ברגעא תדא קרבין לגבי קודשא בריך הוא וכו'.

טעם סמיכות ברכת כהנים לפרשת נזירות

ויש לומר שלטעם זה נסמך אחר פרשת נזיר פרשת ברכת כהנים, מפני שגלה לנו תורה הקדושה שפועל הדבור של האדם כל כך להיות נתהפף על ידי זה כרגע להקרא קדוש, לכן בא הצווי בתורה הקדושה להכהנים שיכרכו את ישראל ובדבור פיהם של התבות הללו בלבד יפעלו השפעת הברכות מהמקור, כמו שנאמר אחר זה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו לה' על נזרו מלכד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו (ו כא)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחציקא זיע"א

הרוצה להשיג סודות התורה צריך טהרה וקדשה פרישות וגרמים

אפשר לרמוז, דידוע דהרוצה להשיג דרך הסוד, לדעת אלהותו ותכונותו, צריך טהרה וקדשה ופרישות יתרה וגדרים וסיגים, וכל מה שיעשה בטהרה ופרישות ידמה בעיניו שעדין לא השלים חקו, ויוסיף להוסיף טהרה על טהרתו, וכל מה שמוסיף בטהרה ופרישות זו היא סבה גמורה שיתגלו לו רזי תורה, וכל זה מבאר היטב בדברי המקבלים ובפרט בדברי רבנו האר"י ז"ל (ליקוטי תורה פרשת האזינו, הקדמות מהרח"ו), וצריך להרבות בתפלה ובתחנונים על זה הענין.

וזהו הכונה, זאת תורת הנזיר אשר ידר, הנזיר הוא שרצונו לעשות טהרה ופרישות כדי להשיג סודות התורה, הנזיר לשון פרישות, ועוד, נזיר אותיות רזין, דהיננו פנתו לעשות פרישות להשיג רזי התורה, וכך נדר בדעתו שיעשה פרישות כדי להשיג רזי התורה, וזהו שאמר אשר

שלום, רצה לומר שכבר התקדש ונפטר מאחיזת החיצונים במעשיו רק כל מעשיו הכל רק בקדשה פנ"ל, אז שכינה שרויה בניהם, רק אם חס ושלום חטא האדם צריך לסגף עצמו כפי כחו ולעשות תשובה.

והנה מהסוגים בודאי אין צער כלל להנשמה, ואדרבה יש לה נחת מהתשובה, רק עקר הצער להגוף, וכן הדין נותן, כי עקר החטא בא מהגוף המושף אחר תאוות עולם הזה.

וזהו שנאמר ונקח האיש מעו, רצה לומר הנשמה תטהר מפתם העונות, רק באפן והאשה ההיא תשא את עונה, רצה לומר שהגוף יסבל צער על העוון ויסגף ויעשה תשובה, והבין:

איש או אשה כי יפליא לנדר נדר נזיר להזיר לה' (ו ב)

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלבלין זיע"א

פלא עצום שדבור אחד פועל להפך האדם לקדוש וזה הוא כח בעל תשובה שברגע אחד מתקרב להקדוש ברוך הוא

איש או אשה כי יפליא וגו'. הלשון כי יפליא יש לבאר, מפני שענין הנזירות בעצם הוא דבר פלא למעלה מן השכל והדעת. כי עקר הנזירות שהוא פרישות משמאה ותגלחת והיצא מן הגפן, עם כל זה גם אם ישמר אדם את עצמו ויסגף עצמו בג' דברים הללו, אם לא יקבל על עצמו לשם נזירות לא יהיה נקרא קדוש על ידי זה, רק על ידי דבור אחד שיוציא מפיו הריני נזיר אז נקרא על ידי זה קדוש כמו שנאמר 'כל ימי נזרו קדוש הוא לה' (פסוק ח).

והוא באמת פלא גדול שעל ידי דבור אחד נעשה קדוש בעצם, ועוד יש בכת דבור הזה להתקדש לעולם באומר הריני נזיר עולם כנזירות שמשון (נזיר ד), וכאמרו ז"ל (פסוק י) שמשון על שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא.

ועוד נמצא על פי הלכה למשה מסיני דבר יותר עמוק ופלא שגם האב מדר את בנו בניזיר (נזיר כח), שעל ידי דבור של האב נעשה בנו קדוש גם אפילו לא עשה בעצמו פעלת הדבור גם כן.

ולזה נקרא המלאך של שמשון פלאי (שופטים יג יח) שאיתא במדרש פרשה זו (במ"ד י ה) שהוא כענין שאמר הכתוב 'כי יפליא, גם כן על שם מעשיו שהיה פלא גדול, שהיה נראה לעיניהם עד עתה

הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום ולשפה נפשו בתפלה לפניו יתברך לזכות לקרבת אלקים.

וזקני הקדוש והטהור הרבי רבי מרדכי לע זי"ע היה אומר פי אין זמן מסגל ועת רצון גדול יותר משבת קדש בבקר לפני תפילת שחרית, לכן כל אחד ואחד יראה להתפלל ולבקש אז על נפשו, אם בקול רעש גדול אם בתפלה חרישית וזעקה מקרב הלב, שיזכה להדבק בקל חי.

ובפרט עתה שמתחיל עונה חדשה, זמן הקיץ, שער עתה היה המשך לפסח, ספירת העומר. אף פעת מתחיל הקיץ וצריך להקדימה בתפלה ורחמי שתבא עלינו לטובה, פן יהי רצון:

תורות ועובדות מבית רבותינו

רבי יואל מסאטמר זי"ע"א

אימת ימי הדין מתחילין בפרשת נשא

רכנו ו"ל היה רגיל לספר, פי שמע מכבוד קדשת אביו מרן הקדשת יום טוב זי"ע שיהיה רגיל לומר, דכאשר מגיע פרשת נשא את ראש בתחלת חדשי הקיץ כבר מתהפכים מעיו בקרבן מאימת ימי הדין הבאים עלינו לטובה:

שבת אחר שבועות

איבא דאברהם

רבי אברהם אבא מפיטסבורג זי"ע"א

בשבת זו הזמן מכשר להעביר לפני הכורא יתברך לזכות להשגות בתורה ואלקות

שבת זו שלאחר מתן תורה זמנה גרמא לחלות פני ה' לקרבנו יתברך ולזכות להשגות בתורתו ובאלקותו. בתפלה אנו אומרים 'ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת לו'. ומהו ה'כליל תפארת', הפונה לראש צלול ומעמיק, השגות באלקות וזה גם הפונה בענין 'קרני הוד' שזכה להם משה, שזכה להבנה עמוקה והשגות נפלאות באלקותו יתברך שמו.

ומבאר בספרים הקדושים דבכל ערב שבת הולך משה ואתו אלף נשמתין מבחירין ומעורר לבותיהם של ישראל לכבוד שבת קדש, אף צריך לעשות הכנה לזה, לזכות להתעוררות זו. ולפי ההכנה כף היא ההתנהגות וההרגשות כליל שבת קדש ויומו.

לכן שומה על כל אחד להתכונן פראוי לקראת שבת מלפנתא, וצריך לעבור

לריק, פי לאחר זמן רגיש, ואז היא בבחינת מציאה, וכדכתיב 'שלח לחמך על פני המים פי ברב הימים תמצאנו' (קהלת יא א).

אף כאשר אינו מרגיש טעם בעבודתו עליו לדעת כי כל מעשה חשוב בשמים

ישנם אברכים שמתאוננים שאינם מרגישים שום טעם בעבודתם, אולם עליהם לדעת ולהאמין כי כל מעשה חשוב בשמים, שאף הצדיק משיג הפל על ידי אמונה ברכות וצדיק באמונתו יתה' (חבקוק ב ד), ועל ידי זה יכול להתדבק בשרשו, והיגו דכתיב (משלי ג א) 'בכל דרכיך דעהו' ועל ידי האמונה הוא ישר ארחתיך'.

ואיתא בגמרא (ברכות כ:) פתיב 'ישא ה' פניו אליך וגו' וכתוב 'אשר לא ישא פנים וגו' (דברים י ז), אמר הקדוש ברוך הוא וכי לא אשא פנים לישראל שפתיי להם בתורה ואכלת ושבעת וגו' והם מדקדקין עד פזית ועד פביצה.

הפרוש שעובדים אותו יתברך אף שאינם מרגישים טעם, עד פזית ועד פביצה מעט יותר, אולם על ידי רצון אמתי נותנים לו מדה במדה, כדכתיב 'ישם לך שלום', שייכול אחר כף להשיג שלמות:

אוצרות גאוני הדורות

שנות חיים

רבי חיים ברודא זצ"ל

היום מסגל לתפלה שיהיו הוא וזרעו עוסקים בתורה

ויקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם (ויקרא כג כא). הנה נאמר ויקראתם בעצם היום הזה וכו' בחג השבועות, מה שלא נאמר פן אצל שאר המועדות [וכו']. יתכן לומר הטעם בזה, יען פי חג השבועות הוא יום מתן תורה לבני ישראל, שראוי לכל איש מבני ישראל להכין את עצמו לקבלת התורה, ולהתפלל אל ה' שיעזר לו הקב"ה שיהיה הוא וזרעו עוסקים בתורה ובמצות כל ימיהם, שעצם היום הזה מסגל לתפלה זאת שתתקבל ברצון לפני ה', לזה נאמר ויקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם וכו'.

(פר' אמור)

מי נח

רבי נח רבינוביץ זצ"ל

לפי חשבון של אחר מתן תורה נתנה התורה לכולי עלמא בששה בסיון

פתשגן הדת - בפלים לתושיה

רבי יצחק אליהו לאנדא זצ"ל

השפעת התורה מחדש בכל שנה ושנה

בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם (ויקרא כח כו). מאמר 'בשבעתיכם' בכנוי, גם ענין 'מנחה החדשה', יתכן כפי שבארנו בסדר התפלה דבזה מבדל חג השבועות מחג הפסח, דפסח הוא זכר ליציאת מצרים שהיה בימי קדם, וכן סכות הוא זכר לענני כבוד שהיה בהוציאם מארץ מצרים, אבל חג השבועות שהוא זמן מתן תורתנו איננו זכר למתן תורה שהיה מימי קדם, רק שבכל שנה ושנה ביום השבועות מתעורר השפעת התורה לישראל כמבאר בספרי אמת.

לכן נצטוינו להקריב אז מנחה חדשה, לרמוז מחדש על השפעת התורה המתחדשת שנה בשנה, לא על מתן תורה שהיה מימי קדם לבד, זהו 'בשבעתיכם' שהוא חג שלכם, לא רק על זכר שהיה מימי קדם.

המגן אברהם בסימן תצ"ד תמה האף אנו אומרים בשבועות יום מתן תורתנו הלא קיימא לן רבי יוסי דאמר ב'ו' בסיון נתנה תורה, דהא קיימא לן דבעי לפרושי ו' עונות כמ"ש ב"ד סי' קצ"ו, ולדין לעולם שבועות ב'ו' בסיון.

והנראה לישוב, דהנה המקנה בחדושי (קידושין לו: בתור"ה ממחרת הפסח) יצא לידון בדבר החדש, דקדם מתן תורה היה היום הולך אחר הלילה שיבוא, והלילה עם היום שעבר הוא מעת לעת, יעין שם.

ומעתה אנו יכולין לאמר דמתקלקת התנאים בשבת אם בששי נתנה התורה או בשביעי, הינו רק לפי החשבון של קדם מתן תורה, רצה לומר דהרי כולי עלמא מודי דבשבת נתנה לישראל, ומאן דאמר בשבעה סובר כי ביום ראשון היה ראש חדש, אם פן היה שבת ביום השביעי, אם פן אנו יכולין לאמר דאז במדבר שהיו מקדשין החדש על פי הראיה, אם פן ראו הלכנה בלילה שאחר יום הראשון, וכיון

הראשונים היו געוירים כל הלילה, וכבר נהגו רב הלומדים לעשות פן. ואפשר לתת טעם על פי פשוטו, לפי שישאל היו ישנים כל הלילה, והצרו הקב"ה להעיר אותם פדאיתא במדרש, לכן אנו צריכים לתקן זה. עכ"ל. והנה צריך טעמא רבא לתרץ דעת ישראל קדושים, ובפרט דור דעה פמותם.

ואפשר על פי מה דאיתא לתרץ (על פי המדרש תנחומא פרשת נח ופשטים) קושית התוספות בשבת (פס.), דאמרו מכאן מודעא רבא לאורייתא, וקשה הרי אמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע'. אמנם התרוץ, דהם לא אמרו רק על תורה שבכתב 'כל אשר דבר ה' דיקא נעשה ונשמע', אבל אתורה שבעל פה היה צריך להם כפיות החר, שלא רצו לקבלה דארפה מארץ מדה.

והנה אמרו חז"ל (עירובין סה.) לא איברי לילה, חד אמר לשינתא, וחד אמר לגירסא, והנה ידוע דאין ללמד בלילה תורה שבכתב אלא תורה שבעל פה, והנה כיון דהרגישו ישראל דרוצה משה רבנו ע"ה להנחילם תורה שבעל פה הלכו לישן, כי תורה שבכתב לא היו רשאים ללמד, ותורה שבעל פה לא רצו לקבל, על כן היו ישנים.

ואנו בני בניהם צריכין לעשות תקון לזה, להיות געוירים כליל שבועות, ולחבר תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, ולהראות פי ערבים עלינו דברי יודים דברי חכמינו זכרונם לברכה, ובהם נהגה יומם ולילה.

אלף המגן

רבי אליעזר פאפו זצ"ל

בעצרת בעיני לכם להורות החר למוד שלא לשמה

נראה לפרש טעם מאמר רבותינו ז"ל (פסחים פג.) 'הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם מאי טעמא יום שנתנה בו תורה, ולכאורה יקשה דארבא היה ראוי ללמד כל היום ביום שנתנה בו תורה.

אבל נראה דרצונו לומר כיון שהוא יום שנתנה – בעיני לכם, כדי להורות דבתחלה שרי שלא לשמה. אי נמי בעיני לכם ביום שנתנה בו תורה, להורות שאם אין קמח אין תורה (אבות פ"ג מ"ז), ובתחלה צריך לנהג מנהג דרוך ארץ, ואחר כך מלאכתו נעשית על ידי אחרים. (פר' יתרו)

מחשבת משה שיקבלו כל הדברות מפיו יתברך, אם כן צריך הכנה וקדשה יתרה, לכן הוסיף יום אחד מדעתו, כי חשב כי יספיק להם קדשת יום השלישי שיעצרו כח לקבל כל הדברות מפיו יתברך, וחשב שיוספיק להם כמה שיוסיף לקדשן, אבל נכזה תחלתו בזה, כי חסר להם מדרגה זו, ואין ראויין לקבל כל הדברות מפיו יתברך [וכו].

נמצא שזמן מתן תורתנו היום ביום ו', כי באמת לא זכינו לקבל התורה מפיו יתברך רק על ידי בשר ודם ומזה נולד השכחה, וכיון שקבלנו התורה בבחינת שראוי להיות ביום הששי, לכן זה שכחנו ותפארתנו באפן שקבלנוה אנהנו. לא כן כז' בסיון שלא לעזר ולא להועיל לנו, כי לא זכינו רק למדרגת יום ו', ולכן אומרים 'זמן מתן תורתנו דיקא.

ולמה שהוא יתברך איננו מתכבד בקלון של ישראל, לא ראה לגלות זאת למשה, שלא יעמד וטעמם בם, ויבקשו לשמע מפיו משה.

בהנת אלימלך

רבי אלימלך רובינשטיין זצ"ל

כששה בסיון נתנה הרשות לחדש חדושי תורה

המגן אברהם (ס' תצ"ד) הקשה שם וז"ל, קשה לי היאך אנו אומרים בשבועות יום מתן תורתנו, הלא קימא לן פרבי יוסי דאמר כז' בסיון נתנה תורה, עכ"ל.

נראה לפי עניית דעתי שיש לפרש בדרוך דרוש כן, דהנה איתא בגמרא שבת (דף יד) דיום אחד הוסיף משה מדעתו, והסכים הקב"ה עמו, מגלן דהסכים הקב"ה על ידו, ולא שריא שכניה עד צפרא דשבתא, כן איתא בגמרא.

נמצא דעל על ידי זה דלא שריא שכניה ביום ששה בסיון, על ידי זה נודע לנו שהסכים הקב"ה על ידו, ומזה נשמע דיש רשות לכל תלמיד חכם לחדש חדושים בתורה, לכן אנו אומרים ביום ששה בסיון 'זמן מתן תורתנו, רצה לומר שאז נודע לנו שרשות נתן לנו לחדש חדושי הלכות בתורה, וזה 'מתן תורתנו'.

הין צדק

רבי מנחם מנדל שפירא זצ"ל

געוירים כליל שבועות לתקן סרוכם של ישראל לקבל תורה שבעל פה

בשלחן ערוף (או"ח ס' תצ"ד) כתב המגן אברהם בשם הזוהר, שחסידיים

שראו הלבנה אז נעשה למפרע יום הראשון ראש חדש, דהרי אמרין בראש השנה (כ.) צריך שיהיה לילה ויום מן החדש, ועין שם, וכיון דקדם מתן תורה היה הלילה הולך אחר היום שעבר, אם כן פשראו הלבנה בלילה שאחר היום הראשון נעשה היום הראשון ראש חדש, ושוב היה ביום השבת בבקר יום השביעי.

אבל כיון שנתנה תורה ונתחדשה הלכה דהלילה הולכת אחר היום המתנה, אם כן מה שראו הלבנה בלילה שאחר יום הראשון על ידי זה נעשה היום השני ראש חדש, ואם כן יום השבת הוא יום השישי, וזה שאומר כז' בחדש נתנה תורה הינו לפי החשבון של קדם מתן תורה היה כז', אבל כיון שנתנה תורה נתחדש כי הוא יום השישי באמת, על כן אנו אומרים בו זמן מתן תורתנו. (שו"ת, ס' יד)

שיורי קמץ המנחה

רבי אריה ליב צינץ זצ"ל

קבלו ישראל את התורה כפי מדרגת ששה בסיון, וכן נהג בכל שנה ושנה

כבר תמהו על מה שאנו אומרים בחג השבועות 'יום מתן תורתנו', ולמאי דקימא לן פרבי יוסי כז' בסיון נתנה תורה איך אומרים 'מתן תורתנו'.

אמנם יראה למה שמשה הוסיף יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה על ידו, וראוי להבין אם ראוי שלא תנתן עד ז' בסיון למה לא הזהיין גם הוא יתברך על שלשה ימים.

אך ידוע כי מה שאדם מכין עצמו לקרב עצמו לעבודתו יתברך, כפי גדל התקרבות צריך יותר קדשה והכנה דרבה, להיות מוכנים ליום הנבחר והמקדש והנה כבר אמרו חז"ל וברש"י פרשת יתרו 'ויגד משה את דברי העם אל ה' (שמות יט ח), שאמרו רצונו לראות את מלכנו. אמר לו אם כן 'לך אל העם וקדשתם' כו'.

הרי שלכך צריך קדוש העם לפי שאמרו לשמע מפיו יתברך, כי אינו דומה שומע מפיו הרב לשומע מפיו התלמיד. והנה ודאי יפה אמרו, כי נאה להם לשמע מפיו רב, והנה בסופן לא עמד טעמם בם, כי בסוף אמרו 'דבר אתה עמנו ונשמעה' [וכו].

והנה הוא יתברך הביט מראשית אחרית שלא יעמדו בדבורו הקדוש, ויאמרו דבר אתה עמנו ונשמעה, ולדברות הראשונות לבד יספיק שני ימים לקדשן, אבל לפי

פרשת נשא

ארץ צבי

רבי אריה צבי פרוינד זצ"ל

תחל שנה וברכותיה

לעולם קוראים פרשת נשא אחר שבועות. ונראה כמו דאמרינן בש"ס מגלה (לא) שקורין התוכחה קדם שבועות משום תכלה שנה וקללותיה, כמו כן קוראים פרשת נשא, שיש בה ברפת פהנים, אחר שבועות, משום תחל שנה וברכותיה.

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם (ד כב)

נתן שם טוב

רבי שם טוב מלמד זצ"ל

נכתב מניני של בני גרשון בראש הפרשה לפי שהיה בכור לבית אבותיו

שמעתי אומרים שקהת היה תלמיד חכם, ועבודתו בארון הקדש שהתורה מנחת בו לשאת אותו, ולזה מנה אותו ראשונה (לעיל ד טו). ולהיות גרשון הבכור, היה ראוי לחלק לו בכור, ולכן לכבודו עשאוהו ראש פרשה בפני עצמה.

ובזה יובן לדעתי שנוי הפסוק, שבתחלה אמר (טו) 'נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחתם לבית אבתם', שהזכיר משפחות תחלה, ובגרשון אמר להפך 'לבית אבתם למשפחתם'. אלא שהפונה, שטעם קדימת בני קהת במנין הוא בעבור 'משפחתם' לפי שהיו נושאי ארון, ובגרשון שהוא הגדול בעבור 'בית אבתם', כלומר שראוי לחלק לו בכור בעבור אביו שהיה בכור.

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא. והתודו את חטאתם אשר עשו (ה טו-יז)

פני דוד

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל

אשמת הנפש אף בחטאים שהרב נכשל בהם

אפשר לרמז במה שאמרו (כ"ב קסה.) רב בגזל, ומעוט בעגירות, והכל בלשון הרע. וזה שאמר 'איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם' כלומר מרגילות חטאי אדם שרגילים בשלשה אלה, למעל מע"ל, ראשי תבות ממון עגירות לשון, לא תימא

דמחמת שהם מצויים בכל או רב או מעוט אינו חטא חמור, הלא תדעו שהוא 'מעל בה', ואין פוטר מצד שרבים חוטאים, כי יאשמה 'הנפש ההיא' כאלו היא יחידית בחטא זה.

וידבר משה

רבי משה פולק זצ"ל

הנזק מחברו יתודה על עונותיו

כי כבר אמר דוד ליואב ה' אמר לו קל' (שמואל ב' טו ט), וכל עברה שבין אדם לחברו, גזל, אונאת דברים, או ממון וכדומה, אל יתלה הנזק החטא בחברו לבד, כי אם גם בעצמו, כי אלולי חטא לא היה בא לו הזק על ידי אדם אחר. וממילא צריכין שניהם להתודות, זה על חטאיו שגרמו לו הענש, וזה על חטאו שעשה עתה.

וזה שאמר איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם - בין אדם לחברו, הגם שפונת הגזלן למעל מעל בה' לא לעשות רצונו, מכל מקום תדע כי ואשמה הנפש 'ההיא' דיקא הנגזל, כי לולא חטאו לא בא לו הצרה הזאת, לכן והתודו לשון רבים, הגזלן והנגזל.

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה ט)

נתב סופר

רבי אברהם שמואל בנגמין סופר זצ"ל

לאחר ביאת התרומה ליד הכהן אי אפשר לשאל עליה

נראה לפרש, דבש"ס נדרים (טו.) בסוגיא דכר שיש לו מתירין מסיק, בתרומה ביד כהן אין מתירין, ורא"ש בשם הרא"מ פתב דכל דאתי ליד כהן אי אפשר עוד לשאל עליו, אחר שעשה מעשה נתינה ביד כהן, שוב אין לו רשות לשאל, ולא אתי דבור ומבטל מעשה הנתינה.

וזה שאמר איש את קדשיו לו יהיו, הינו גם אחר שהקדיש ברשותו הוא ויוכל לשאל עליו ולהחזיק בו, ואשר יתן ממנו לכהן אשר כפר נתן לכהן, לו יהיה לכהן ואי אפשר לשאל עליו ולהוציא מידו.

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל שרנא פונקל-תאומים זצ"ל

שכר המצות מצד מדת הרחמים

ולכאורה אינו מובן מאי פנתו של הכתוב 'לו יהיה', ועין פרש

רש"י ו"ל בנה. ונראה לי לפרש על פי מה דאיתא בגמרא קדושין (ל.) דבכל יום ויום יצרו של אדם מתחדש עליו, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו, עין שם.

ואם כן שכל מעשים טובים ומצות שאדם עושה לא מכח עצמו הוא, כי באמת אי אפשר לאדם לעמוד נגד יצרו, רק על ידי שהקב"ה עוזרו ומסיעו לעשות הטוב והישר, לפי זה שורת הדין נותן שאינו מגיע לאדם שכר כלל על מעשה המצוה שעושה, כיון שלא מצד עצמו ובכחו עשה אותם ולפי ה' היה בעוהו, ואינה נקראת העשייה על שמו של האדם, ואיך יגיע לו תגמול על זה.

אך באמת על כרחך צריך לומר, דכל השכר טוב שהשם יתברך נותן למי שישמר מצותיו, הוא רק מצד התוסד ורחמי ה' שלא יגע לריק בעבודתו להשי"ת, לכן נותן לו שכרו [וכו.].

וזה נראה לי פנות הפתוח בכאן, איש אשר יתן לכהן לו יהיה, דהינו איש אשר יתן צדקה מממונו, אף על פי שמן הדין אינו נקראת העשייה על שמו, כי אם לא היה הקב"ה עוזרו היה יצרו מתגבר עליו למנוע ממנו הנתינה, ואם כן אין מגיע לו שכר על נתינת הצדקה, עם כל זה מבטיח השי"ת לו יהיה, הינו שיהיה נחשב העשייה לו ועל שמו של אדם, וזה מחסד ה' על האדם שנותן שכר על המעשים טובים אף שאינו מכח האדם.

כי יפלא לנדר נזיר להזיר לה' (ו כ)

משמרת אלעזר

רבי אהרן אלעזר פאטקס זצ"ל

שמירת הנפש מהרהורי גאוה על התנודות ופרישתו מחמרת עולם הזה

וכבר העירו חז"ל במסכת נדרים על כפילת לשון הפתוב, ובפ"ט נזיר להזיר. ונראה כי הורה הפתוב אותנו בזה ענין הנזירות וכונתו, והוא כי הנה יצרו של אדם יחטיא אותו בשני דרכים, האחד הוא דרך התאנה, כי מראה לאדם מתיקות העברה, ובה יפילו ברשותו. שנית, בעשות האדם אחת ממצות ה', יגדיל יצרו הרע את מעשהו, לאמר ראה כי גדולות עשיתי, ובה ירבה גאונו, ובגבה אפו כל ידרש אלקים ממעל.

מהמלאכים, ולא יקשו עוד קושיותם.

שעיר עזים אחד לחטאת (ו טו)

חמדת ישראל

רבי ישראל יהודה קארפונקעל זצ"ל

תחלת מצוה בטורה גמורה

פרש רש"י, לכפר על קבר התהום ועל הספקי. והקשה בספר ברכת אברהם (פסחים פא. ד"ה שם בגמ'), דהא כל הקרבנות צבור התרה להם טמאת התהום, דבמסכת פסחים (פא.) מסקינן דטמאת התהום הלכה למשה מסיני הוא.

ונראה לעניות דעתי לתרץ על פי מה שהקשה הפני יהושע (שבת כא: ד"ה מא.) אמאי לא הדליקו החשמונאים המנורה בטמאה, הא קמא לן (פסחים עז.) דטמאה התרה בצבור. [וראה גם בפרי תודש (אר"ח סי' תרע סק"א)]. ותרץ הגאון הקדוש מקאצק, אף על פי כן נהי דהתרה אכל להתחיל המצוה מחדש צריך להיות בטורה גמורה כדי שיוכל להמשיך הקדשה, ונהו אפשר רק בטורה, עד כאן דבריו.

ולפי זה יש לומר דגם בחנכת הנשיאים אצל שעיר נחשון, אף שיכולים הפהנים לסמך על רצוני הציץ, אכל להתחיל צריך בטורה גמורה.

בפי אליהו אריה ליב אדלר זצ"ל על ידי שמועילה התשובה קבלו ישראל את התורה

כתב השל"ה במסכת שבועות, וזה לשונו: וסוד הענין, כי מלאכי השרת קטרגו 'מה אנוש פי תזכרנו', פי הוא מכשר לקבל טמאה ולחטא ואיך תנתן לו התורה, ואמר הקב"ה אחז בכסא כבודי ותחזיר להם תשובה, כלומר תחזיר ותאמר להמלאכים שיש תקנה לאדם בתשובה' שיעשה, פי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא פו.), ובאחיזה זו בכסא כבוד בסוד הנשמות החצובות בכסא מנצחים המלאכים, ומעלתם מעוטה ממעלת האדם השלם, עכ"ל.

והמורה מדבריו הנחמדים דעל ידי דמהני תשובה נצחו ישראל את המלאכים [שהקשו] מה אנוש פי תזכרנו וגו', יען דעלולים לחטא, וממילא היה נשאר התורה אצל המלאכים.

ועל פי זה יפרש המשך הפסוקים יאר ה' פניו אליך, והינו באור התורה, כדאמרינן בשמונה עשרה 'כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורת חיים', והינו שהש"ת ישפיע לך התורה באור פניו כפיכול, אכל לכאורה קשה קושית המלאכים 'מה אנוש פי תזכרנו', ועל זה אמר הכתוב תרוץ הנ"ל ישא ה' פניו אליך והינו בתשובה דיהיה מהני לך, ואם כן ממילא וישם לך שלום והינו

וכבר האריך בזה בחובת הלכות, כי ביותר צריך האדם להשמר מפתוי היצר על דרך השני, כי בנפשו הוא, ולפני שבר גאון לב, תחת אם חטאו בהתאנה מקורו, יכול לכבשו על ידי גדרים וסיגים אשר יעשה לעצמו מנגע בקצה התאנה, כאשר על זה יסוב רב גדרי האדם לאסור אסר על נפשם.

אכן הנזירות ענין אחר הוא, פי הוא יקדש את מעשיו לה', ולמען לא יתגאה אמר הכתוב 'יקדש את ראשו' שהוא גבה וגאון האדם וקומתו, ויקדש לה' לבל יפל במכמורי היצר להרים לכבו וגאונו בעשותו רצון קונו.

וזה שאמר הכתוב איש כי יפלא לנדר נדר, רצה לומר מבלעדי אשר יפליא ויפרש עצמו מתענוגי העולם, עוד יעלה על לבו הטהור לגדר גדר גם נגד פתוי היצר על הדרך השני, לכן הוא נודר נדר נזיר להזיר לה', רצה לומר גם בדבר הנוגע לדבר ה' זייר ויפרש מנגע בקצה הגאות, ונהו אמרו 'להזיר לה'.

יאר ה' פניו אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו כה-כז)

תורת אליהו

מעשי צדיקים

פחה של התמדה

נוהג היה הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א לספר בהתלהבות רבה מה גדול הוא חשק התורה באמת אף בלב יהודי פשוט. בכל ימות השנה היו באי בתי המדרשות בגליציה יושבים ועוסקים בתורה בהתמדה רבה שעות ארוכות, ובפרט בשלשת ימי הגבלה, אז היו מכינים עצמם בהתעוררות רבה ליום המיעד, יום קבלת התורה.

באחד מימים גדולים ונשגבים אלו, נכנס יהודי פשוט לאחד מבתי הכנסת בהם שררה התרגשות רבה, מיד בהכנסו, בראותו את גדל הדבקות וההתפעלות בעת הלמוד שמלא את חלל בית המדרש, החל אף הוא לכסוף ולהשתוקק להצטרף אל הלומדים.

ברם, נפשו מרה עליו, מימיו לא טעם

ואמר עמו, 'והאר עיינינו בתורתך', ולא זז ממנו ובכה עליו עד שהחזירו בתשובה. (קול יעקב)

ראו את מעמד הר סיני

קדם התגלותו, בעת שהיה הרה"ק הבעל שם טוב זיע"א מלמד דרדקי ולמד את תלמידיו אודות מעמד הר סיני, הראה להם במוחש מעמד הר סיני, את הקולות ואת הלפידים. כשהגיעו קרוב לחג השבועות ולמד עמהם סדר מתן תורתנו, שאל האם זוכרים הם את מעמד הר סיני, כלם השיבו "הן", מלבד אחד שהשיב "לאו", ולימים יצא לתרבות רעה. (מונטרס קובץ אליהו)

טעם תורה ואיך יוכל עתה להסב בין הלומדים האלה. במר נפשו נגש אל ארון הקודש ושפך לבו לפני אביו שבשמים, מדוע לא יזכה אף הוא לאור התורה.

בתוך כך התקרב אל השלחן, פתח גמרא שהזדמנה לפניו, והחל להגות בה. "ראו גם ראו כמה גדול כחה של התמדה וחשק התורה", סיים הרבי את ספורו, "כעת מנח אצלי ספר שיחבר היהודי הלז". (כתבי חסידים)

והאר עיינינו בתורתך

ספר הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זיע"א, באחת השנים בעת אמירת אהבה רבה של שחרית דשבועות, נגש הרה"ק רבי נפתלי מראפטיץ זיע"א לכל אחד מהעומדים בבית מדרשו, אחז בבגדו

לא תעשה לך וגו' וכל תמונה (שמות כ ד)

ספר רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל אב"ד חוג חתם סופר, "זוכרני ימים מקדם, כד הוינא טליא, הייתי עם אבי בשבת חנכה במונקאטש אצל הרה"ק המנחת אלעזר זיע"א, וביום שני לעת ערב, נסענו חזרה לפעסט ברכבת כל הלילה.

הקרון היה גדוש באנשים, ביניהם גדולי תורה ורבנים. באחת התחנות עלה לרכבת קבצן יהודי שפשט ידו לצדקה, והביא עמו למכירה תמונות של צדיקים וגדולי ישראל, דבר חדוש בימים ההם.

גדולי התורה שהיו ברכבת לא שתו לבם למוכר, לא היה להם ענין בתמונות, אולם אבי קרא למוכר התמונות והזמינו לשבת סמוך אליו, נטל את התמונות והחל מעלעל בהן, עד שהגיע לתמונה בה נראית דמותו של הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א, ורכש אותה מהמוכר.

ילד הייתי כבן שתים עשרה שנה, והיה תמוה בעיני שאנו חוזרים ממונקאטש וקונים תמונה מהרב מבעלזא, אף כינו שלא העזתי לשאל את אבי, שמרתי את הדברים בלבי, כשהגענו הביתה הניח אבי את התמונה במגרת שלחניו.

כארבעה חדשים חלפו מאותו מעשה, ואני נקראתי לבוא אל אבי, הוא פתח ואמר לי, "הזוכר אתה שרכשתי תמונה מהבעלזער רב", אמרתי, "לא די שאני זוכר היטב, אלא את האמת אגיד שהדבר היה חדוש בעיני, חוזרים ממונקאטש וקונים תמונה מהבעלזער רב".

ענה לי אבי, "דע לה, אינני אספן תמונות, ואין לי כל ענין בהם, את התמונה הזאת קניתי בשבילך, על מנת שתדע שכל חוזרים ממונקאטש ורשאים לקנות תמונה מהבעלזער רב, חסיד הנני, אף לא משגע.

אמשל לה משל למה הדבר דומה, לגנן שזרע פרי בגנתו, בראותו שהם מגדלים ענפי פרא, הוא בא ומזמר אותם, ואז העץ גדל לגאון ולתפארת. אולם, אם יתעלם מענפי הפרא ולא יקצצם, יהיה הדבר בעוכרי העץ, שיאבד מכוחו את הלחלוחית שנוקטת באותם ענפי פרא.

העץ הוא דרך החסידות, אילו קדוש רב פארות שנטע לנו הרה"ק הבעל שם טוב זיע"א, הגדל לתפארת ונותן פרות מתוקים ונאים, ברם, בכל חסידות

ישנם לדאבוננו ענפי פרא, היא החסידות של שטות שהולכת לחלק היצר הרע, שמביא קטגוריא בין תלמידי חכמים וצדיקים, אם מזמרים וקוצצים אותם, מתאפשר לאילן לגדל פאר.

זאת בקשתי ללמדך, שכאשר באים ממונקאטש, עלינו לזכור ולקצץ את הענפים של שטות, חסיד מונקאטש רשאי שתהיה ברשותו תמונה של הרבי מבעלזא". (רשומים בשמך)

ברכת כהנים בהג

היה זה בעת שנאלץ הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין זיע"א להמלט לכפר קטן בגרמניה, בערב חג השבועות לא הגיע צבור גדול כפי שהרגל להיות בביתו בפולין, מחמת הקשי להבריח את הגבול, באו רק מתי מועט.

בערב החג התברר פי בין האנשים אין כהן, ויהי הדבר למורת רוח לרבי, שמעת לעת התענגו האם כבר הגיע למקום כהן. בערב החג הגיע לכפר אורח מפולין, בעודו נע ונד ממקום למקום שמע כי בכפר שוהה רבי, ועשה דרכו להיות במקצתו בחג השבועות, כאשר קבלו פניו בדברים כנהוג, הסיח לפי תמו שהוא כהן.

שמחה גדולה פשטה בקרב בני החצר, הגבאי מהר לספר בקדש פנימה שהנה הגיע כהן והרבי צוה להכניסו אליו ונתן לו שלום, אף יצא האיש מהחדר, קרא הרבי לגבאי ואמר, "תדאג שיהיה כהן לחג". הגבאי תמה ושאל, "הלא האיש שיצא הרגע הנו כהן", אבל הרבי השיב, "מי אמר לה שהוא כהן, הוא אינו כהן ואין לו שייכות לכהונה".

הגבאי התפלא, הלא האורח ספר מעצמו שהוא כהן בלא לדעת כי מצפים פאו לכהן, יצא עצב ודאג מה יהיה, ועל האורח הכהן הזה כבר לא שם לבו, הבין כי הרבי ראה ברוח קדשו שהוא אינו כהן.

כבר כמעט פנה היום, החג ממשמש ובא, אף כהן איננו. רגעים אחדים לפני התקדש החג הגיע כהן מחסידי זיכלין, בהחבא הבריו את הגבול ובא להיות אצל הרבי ביום טוב.

למחרת בעת ברכת כהנים כשעלו שני הכהנים לדוכו, השתתק לפתע

האורח הנזכר, נצטרד ולא הצליח לברך, האורח עצמו התרגש מהדבר, לא הבין על מה ולמה, אולם היו שהבינו מה ארע פאן. (להב אט)

לזרו נפשי למדתי בעל פה מסכת

כתב הרה"ק רבי אהרן שמואל כהן זצ"ל אב"ד יאמפולע, "כך היה מנהגו של אדוני אבי רבי נפתלי הירץ הכהן זצ"ל, אשר תמיד בעת שקבו לישן בקש שישאלוהו איזה דבר תורה, מדרש או פסוק או קושיא בדבר הלכה, כדי שיהרהר בזה ויישן מתוך דברי תורה.

אף אני בעיני הכינתי עצמי למדה זו, תמיד בעת שקבי אני קובע רעיוני להרהר בדברי תורה, בכדי לזרזי נפשאי לבל אהיה מפנה לבי לבטלה בעת שלבי פנוי מעסקי פרנסה ושאר עסקי העולם, למדתי מסכת ברכות בעל פה, ואני משתעשע בה תדיר.

מדי לכתתי בשוק או בישיבי במסכה ומדברים דברים יגעים אשר אין צרו בהם, באתרא דליעול יקרא ליעול בשרא וכורי, הנני חוזר על למודי במסכת זו, וביותר על משכבי בלילות, עד שאשתקע בשנה. פעם אף נפל ברעיוני בשנתי, ששננתי בחלום כמה דפים מגמרא ברכות. (יצוה הכהן)

פרשת נשא

בעת עריכת השלחן הטהור בליל שבת קדש פרשת נשא תשכ"ו, אמר הרה"ק האמרי חיים מוויזניץ זיע"א. "הרבי הזקן מטשורטקוב", הוא הרה"ק רבי דוד מטיה מטשורטקוב זיע"א, "היה אומר, שבת שאחר שבועות, היא שבת שעדין שבועות", (באידיש אחר ועדין שניהם מנינים נאף, נק בנסוד שונה). אחר הורה הרבי לומר ויהי בנסע', כמו שמזמרים בחג השבועות. (טרפי קודש)

איש אשר יתן לבנה לו יהיה (ה י)

מגדולי חסידי באבוב היה ר' יוסף פערל ממאקאו אשר בגליציא, שמו יצא למרחקים כגביר עצום ובעל צדקה גדול הנוהג לשלח ממעותיו לכל רבי ובנו של קדושים, לעניים הגונים, ובפרט לעניי ארץ הקדש.

לו, "שקרן, גזלן", לא נחה בברכה שחטף סכין ותחבו בלבו, ומיד התגולל הרשע בנחל דם. היושבים במקום הקימו רעש גדול, השוטרים הזעקו למקום ושאלו את השתף, "מה עשית?".

"הוא רמה אותי מתחלה ועד סוף, הפסדתי כל ממוני בשבילו, שכרתי כמה עדי שקר", השיב השתף וחסף בשכרותו את האמת, כשהוא מונה את העדים ששכר וכל העצות שיעצו נגד היהודי.

כמוכן שהמשפט לא התקיים וכל הקובלנא התבטלה, העדים הודו כי זממו להעיד שקר והושבו בבית האסורים, ולר' יוסף עמד רוח והצלה. קדוש השם גדול נעשה בקרב כל גויי הכפרים שראו את צדקת ר' יוסף פערל, והיהודים המאמינים בה' ובצדיקי הדור, ידעו שהכל רק מכחו של אותו צדיק מבאבוב. (שו"ת המאור ח"ב)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל (ו בנ)

מספרים בני המשגיח דישיבת קמניץ רבי **משה אהרן שטרן זצ"ל**, "בכל חג השבועות לאחר שהיינו ערים כל הלילה, חפצנו להניח את ראשנו מעט לאחר התפלה, אף אבא היה אומר לנו, "בבית המדרש של גור יש היום יארציטי של הרה"ק **האמרי אמת** זיע"א ויש שם מאות כהנים, בואו נלך לשמע שם ברכת כהנים, הרי בין מאות הכהנים בודאי יש כמה כהנים אמתיים".

כשנסיתי להסביר כי עיף אנכי היה אומר לי, "תתאר לעצמך שאתה יכול לקבל היום ברכה מהגאון מוילנא זצ"ל, האם גם אז תאמר שאתה עיף, הרי היינו רצים למרחקים כדי לקבל ברכה כזו, כאן הקב"ה בעצמו אומר ואני אברכם, ויש לה טענה של עיפות. (המטיח)

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת (ו יד)

לפני רב אביש אריה טפירא זצ"ל אב"ד **הומנא** הופיע מלמד שתבע לדין את חברו, על אשר הכהו מכת לחי ברבים. הרב קנס את האיש המכה שיתן למלמד עשרה זהובים כסף, אף המלמד התלונן על הסכום הנמוך לטעמו, ענהו הרב, "הלא מקרא מפרש בתורה, 'כף אחת עשרה זהב'. (אוצר שיחות צדיקים)

מאתר ודעת ר' יוסף לא נחה בברכה שקבל, הלא אחר הרבי והוסיף להתחנן שיעורר רחמים עליו, כי מחר יום דינו הנורא. אחר נגש לרבי בן ציון בנו, ובקש שיזכירו פעם נוספת לפני אביו, שיעל עבורו ישועה ורחמים.

במרכבה נמצאו מלבד הרבי ובנו עוד מקרב בשם ר' ישראל יצחק שבא ללוות את הרבי בנסיעתו. בעת הנסיעה אמר הרבי למלוויו, "ר' יוסף זה משבר את לבי, המורא גדול שכל המשפחה תלך חלילה לטמיון".

רבי בן ציון הוסיף, "באמת בקשני שאזכירנו עתה", והרבי המשיך, "באמת אין זה ענין קשה לסלק רשע מן העולם, עם קפיטל תהלים אחד שיהודי אומר בכל לבו ובכל הפונה, יוכל לפעל זאת.

ברם, מה נעשה לעולמנו הזה ששומעים שהמסירות מתרבות על ישראל והרשעות והשנאה הולכת וגדלה, הכי נהרג את כל הרשעים והמוסרים, הלא אין זו הדרך האמתית". אחר הפסקה קטנה אמר שוב הרבי, "אין כאן ענין של מתחרה שרוצה לקחת המסחר מידו, כאן הוא ענין של פקוח נפש, הוא רוצה לשברו בגופו ובממונו".

הרבי התעטף בשתיקה ולא דבר עוד בכל הדרך, אף מלוויו ראו שהיה שקוע במחשבותיו ומחו הקדוש עבד עבודה קשה, בשוכם נכנס מיד לחדרו וסגר הדלת בעדו, ונשאר שם בהתבודדות.

בלילה ההוא התפנסו בבית המרוח במאקאו הנכרי הצורר עם שתפו לשנות י"ש עד כדי שכרות, כשהם משוגעים לעצמם את הטענות שעליהם להשמיע בעת המשפט, אחריו ילקח היהודי הישר לבית האסורים, והרשעים יירשו את מסחרו.

אתר הסכום הסופי הודיע השתף לצורך, "אתה זוכר שהבטחת לי חמשים אחוז במסחר", אף הצורך השיב בזעם, "מדוע אתה תובע חמשים אחוז, אם אתן לך עשרים אחוז, זה כבר די והותר".

השתף השיב בחמה שפוכה, "היו לי הוצאות גדולות ורבות בשכירות העדים ועוד, אני דורש חמשים אחוז, כמו שהבטחת", אף הנכרי הצורך השיב בכעס, "לא תקבל יותר מעשרים, זה מספיק לך".

חמת השתף עלתה עד למשחית, וקרא

לפרנסתו, החזיק ר' יוסף ברשיון לעסק במכירת מוצרי טבק וסיגריות, בסחורות שהיו שיכות לממשלה, כל מי שהחזיק בכיסו רשיון למסחר זה מסדר היה בפרנסה טובה ובטוחה, אולם לר' יוסף היה רשיון למכר בסיטונאות, הוא חלק סחורות לכל הגלילות, ואכן התעשר מכך והיה הולך וגדל בהצלחה רבה.

התקנא בו נכרי משכניו, חרה לו מאד שיש ליהודי שפע כה רב, והוא תאב שהרשיון יגיע לידיו, לא חשב הרבה, והגיש תלונה על היהודי שמוכר את מוצריו בכפרים שאינם שיכים לגלילותיו בזול, מזיק את הכנסות המלוכה בכפרים אלו.

רב רשעותו עמד ושכר עדי שקר שהעידו ששבכול סחורות הללו שבידם, מהיהודי. למען החריף את האשמה סכם עם בן בליעל שהבטיחו לקבלו כשתף לעסק כשיגיע לידיו, שישמש כעד ראשי במשפט זה.

בנוסף בקש לשכר עדי שקר שיעידו על גנבות ופשעים חמורים שהיהודי עשה באמצעות הרשיון שקבל מהשלטונות, השתף הסכים ושכר כמה בני בליעל ממכריו, למדם מה לטעון, והבטיח להם שכר גבוה.

ההלשנה הגיעה עד לבית משפט גבוה שקבע את הדיינים לעוד מספר ימים, לפי הדיעות שנגמסו לר' יוסף התלונות נגדו היו קשות, צפוי לו מאסר קשה והחרמת מסחרו וכל רכושו.

הנגיד שכמעט פרחה נשמתו מפחד, מהר לבאבוב ונכנס לרבו הרה"ק רבי **שלמה מבאבוב** זיע"א אשר לכל צרכיו פזר סכומי עתק בבכיות עצומות באמרו, "אני מנהיג בית ברחבות כה גדולה ומנהנה מאות יהודים, בעת לא רק שרוצים לקחת כל מה שיש לי, אלא גם להושיבני למאסר לכמה שנים, דבר המשפט והתלונות התלויות כנגדי התפרסמו ברבים, והחלול השם גדול ונורא".

היהודי התמרמר מאד לפני הרבי, שהיה אז חלש וחולה במחלת הלב, והרופאים הזהירוהו שעליו לשהות הרבה באויר הצח. אחר שנתן ר' יוסף את הפתקא בבכיותיו משברות הלב, ברכו הרבי שילרשע תהיה מפלה ויצא עם בנו הרה"ק רבי **בן ציון מבאבוב** זיע"א הי"ד לנסע מחוץ לעיר.

פרשת נשא

קבלת יסורים באהבה

אובד עצות היה החסיד ר' שמואל, מאנשי שלומו של הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א, בשל הצרה הצרורה שהייתה לו בביתו. הוא עצמו היה אברך משי, תלמיד חכם וירא שמים. גם פרנסה טובה הייתה לו מחנות קטנה אותה ניהל בהצלחה מרובה וממנה כלכל את משפחתו ברוכת הילדים ממנה רווה נחת לרוב. אלא שדבר אחד העיב על חייו, עד שלפעמים היה מבקש את נפשו כי תבלענו האדמה.

אשתו, שהייתה אשת חיל פעלתנית וחרוצה, הייתה גם קצרת רוח וחסרת סבלנות עד לאחת. היא ניהלה את משק הבית להפליא, דאגה לבעלה ולילדים לכל צרכיהם, הכינה ארוחות טובות ודאגה לנקיון הבגדים והבית. אך כל זה היה יכול להתהפך ברגע אחד שבו משהו עשה דבר מה שלא כרצונה או בניגוד לדעתה. השקט המבורך היה הופך לסערה ענקית. דומה הייתה אשתו באותה שעה להר געש פעיל הפולט מפיו טונות של אבנים בוערות ולבה רותחת כאש. ודי היה בכך שאחד מהילדים ישבור כוס או יהיה שותף במעשה קונדס ילדותי, כדי שתתמלא בחרון אף ובכעס עצום שלא היה נרגע גם לאחר שעות ארוכות.

באותם שעות של כעס הייתה מאבדת את עשתונותיה ולא שולטת על עצמה ועל מעשיה. שופכת קיתונות של שופכין בדברי בוז וזלזול על כל הסובבים אותה, מחרפת ומגדפת בפגיעות אישיות מעליבות ביותר, ואף מקללת קללות קשות איומות אשר הנפש היפה אינה יכולה לשמעם והאוזן נכווית מהם.

גרוע מזאת: לא זו שכוחה היה גדול בפיה הפתוח לרווחה, אלא שלמרבה הצער גם בידה הייתה שובר כלים בחמתה ומטיחה ארצה את חפצי הבית היקרים. אחרי כל התקפת זעם וכעס שכזאת, היה הבית נראה כמו אחרי פוגרום של ממש. צלחות וכוסות מנופצות על הרצפה, כסאות שבורים ומסמכים קרועים. כל העמל והיגיעה שהשקיע האשה בימים כתיקונם ובשעות של צלילות הדעת היו נמחקים במחי כעסה העצום והבלתי נשלט.

האשה עצמה, לאחר שהייתה נרגעת מכעסה, הייתה מצרה וכואבת על כל מה שאירע. הילדים המבוהלים היו נחבאים בחורים ובסדקים כדי שלא להיות נוכחים בשעות קשות אלו. והסובל הגדול מכולם היה ר' שמואל שלא ידע את נפשו מול אשתו וכעסה הנורא.

ככל שניסה ר' שמואל לשדל את אשתו לשלוט על עצביה המתוחים ולרסן את כעסה הקשה, לא עלה בידו ולא כלום. בשעות רגועות מרבה היה לשון בפניה את חומרת עניין הכעס ועד כמה החמירו חז"ל בעוונתו של הכועס עד שאמרו שכל הכועס כאילו עובד עבודה זרה. מוסיף היה ומספר לה את מה שראה וקרא בספרי קודש על עוון הכעס הקשה מנשוא. וגם היה מסביר לה עד כמה מבחינה פרקטית לא זו הדרך ולא זו העיר, אין היא מרויחה כלום מכעסה, וכרגזנית לא עלה בידה אלא רגזנותה.

ואמנם, האשה הסכימה איתו בכל לב. גם היא ידעה היטב כי בכך היא מכה את עצמה וגורמת סבל עצום לה ולכל משפחתה, אלא שברגע האמת לא הייתה מסוגלת להתאפק. הרגש העצום שפעפע בה באותם רגעים מכעיסים גברו על השכל וההגיון, ושוב חזרה ונכשלה בכעס העצום ובתוצאותיו האיומות.

ר' שמואל האומלל היה נוהג לבכות את מר גורלו בפני רבו הרה"ק מקארלין ומבקש את ברכתו למנוחת הנפש ורפואת הדעת של אשתו. מטעים היה ר' שמואל באזני רבו כי ב"ה חייו הולכים ומתנהלים על מי מנוחות, הוא רווה נחת מילדיו הטובים, ואף פרנסה טובה וכלכלה יש לו בס"ד, אלא שדבר זה מביאו ממש לבקש את נפשו למות, והוא מבקש את רבו שיפעל לו דבר ישועה ורחמים ויצילו מצרה צרורה זו.

למרבה הפלא, היה הרה"ק מקארלין מקבל את דבריו, כאילו, בשוויון נפש. תמיד היה חוזר ואומר לו את אותו משפט: עליך לקבל את היסורים באהבה. לדעת כי דין שמים הוא, ולקבל זאת ברצון. מעולם לא הסכים הרבי לברכו כי התופעה תחדל ותפסיק, אלא זו בלבד, שיקבל את יסוריו באהבה.

ביום מהימים אירע דבר של מה בכך, ואשתו של ר' שמואל כעסה מאוד והתפרצה בצורה מחרידה. ר' שמואל הרגיש כי באו מים עד נפש. אין הוא יכול עוד לשאת את התנהגות זו. ר' שמואל יצא מביתו ורץ לעבר בית רבו. באותם רגעים, כשהוא רצוף ושבור, החליט ר' שמואל שהפעם הוא עומד לומר לרבו שאין הוא מסוגל לסבול יותר, ויהי מה. הוא חייב ישועה דחופה, כיון שאינו יכול להמשיך כך בחייו.

אך נכנס ר' שמואל לביתו של הרבי, והנה הרה"ק מקארלין ניצב על דלת חדרו, כביכול ממתין הוא לו. והרבי פונה אל החסיד האומלל ואומר לו: מבין ריסי עיניך ניכר שהחלטתך איתנה כי אין אתה מסוגל לסבול יותר. ר' שמואל מחוויר לחלוטין ומנענע ראשו בחיוב: אכן, רבי, איני מסוגל יותר! מה אעשה אך כבר איני יכול להמשיך כך! חיי אינם חיים! הרבי מקארלין, במבט רחום וחנון, אומר לחסיד: אם זו החלטתך, ניחא. מהיום והלאה לא תדע יותר מצרה זו, אך מקווה אנכי שבבילך שלא תתחרט על החלטה זו...

ר' שמואל נותר עומד נבוך על מקומו. אך הרבי נכנס חזרה לחדרו כשהוא סוגר אחריו את הדלת.

למרבה הפלא: הנס הגדול התממש. מאותו יום והלאה לא נשמע קול שוד ושבב בביתו של ר' שמואל. אשתו נרגעה לחלוטין, וגם דברים שהיו אמורים להכעיסה בצדק חלפו על פניה ברוגע ובעימות. פנים חדשות באו לביתו של ר' שמואל בהשקט ובטח. אין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה בביתו.

לאחר תקופה בה ר' שמואל הרגיש כאילו נולד מחדש, הוזקק ר' שמואל לצאת ולנסוע אל העיר הגדולה קיוב לצרכי מסחרו. מפעם לפעם רגיל היה לנסוע לחנויות סטיונאיות בערים גדולות ובירידיים מרכזיים כדי לקנות את צרכי חנותו שידעה פריחה רבה. הלקוחות התדפקו על דלתותיה ונוצר צורך לרכוש מלאי חדש.

התארגן ר' שמואל לנסיעה. הכין לעצמו צידה לדרך, מאכלים משומרים ובגדים

חמים, שכן עגלה טובה ויצא לדרכו כשבאמתחתו גנוז צרור הכסף. עם הגיעו לקיבוץ ביקש ר' שמואל שלא לבזבז זמן ופנה מיד אל עבר השוק הגדול תוך כדי שהוא תפוס בהרהורים ומחשבות על שלל המוצרים שעליו לרכוש ולהביא לחנותו שבקארלין.

עודו מהלך, והנה חלף לידו גוי חסון שנתן בו מבט בוחן ושרק בהתפעלות רבה: הנה הוא! שנים אנחנו מחפשים אותנו, והנה הוא נפל לידינו כפרי בשל. אכן הוא יצא מכאן בלא חתימת זקן, אך גם הזקן הגדול לא הצליח להסתיר את תווי פניו הברורים. לא לחינם אמרו שכל פושע חוזר בסופו של דבר למקום הפשע, והנה גם הוא חזר ושב הנה לקיבוץ.

בטרם השכיל ר' שמואל להבין את דברי הגוי, כבר התקבץ סביבו קהל גדול שחסם את דרכו ולא נתן לו להמלט. מכל עבר נשמעו צעקות שביקשו לנקום ולשלם לו כגמולו, ואילו ר' שמואל אינו יודע מה רוצים מחייו. לא חלפו דקות ארוכות עד שאחד המתקהלים, איש חמום מוח ורחב מידות, התקרב אליו והחל להכותו באגרופים קפוצים תוך כדי שהוא מכריז בקולי קולות: רוצח שפל! הנה אני אשלם לך כגמולך ואנקום נקם כל הנרצחים החפים מפשע שהרגת.

מעוצמת המכות נפל ר' שמואל ארצה ואיבד את הכרתו. כשהתעורר, מצא את עצמו שוכב במרתף האפל בבית המשטרה המקומית, ידיו ורגליו כבולות היטב בשלשלאות של ברזל, כל גופו דווי וכל ראש לחלי. חלפו מספר שעות ואל המרתף נכנסו ובאו שני שוטרים שביקשו ממנו להתלוות אליהם לחקירה. ר' שמואל לא היה מסוגל ללכת, אך השוטרים הפליאו בו מכות רצח ולא נותרה לו ברירה אלא ללכת אחריהם בכוחות לא לו.

רק בחדר החקירות התברר לו כי חושדים בו שהוא ולא אחר זהו הרוצח המפורסם שהפיל את אימתו לפני מספר שנים על תושבי קיבוץ. הרוצח היה עומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות ולאחר מכן היה רוצחם נפש. ככל שניסו שלטונות החוק לתפוס את הרוצח המסוכן, לא עלתה בידם, עד שכפי הנראה חש הרוצח

כי המלכות סביבו מתהדקת והוא בחר לברוח ולהעלם. כפי הנראה, תווי פניו של ר' שמואל היו דומים לקלסטר פניו של הרוצח וזו הסיבה שחשדו בו שהוא הרוצח הנמלט.

ר' שמואל ניסה בשארית כוחותיו להסביר לחוקרים כי נפלה כאן טעות איומה ומצערת: הוא מעולם לא נגע בזבוב ובוודאי שהוא אינו רוצח. שנים רבות הוא גר בקארלין והכל מכירים אותו שם כאיש תם וישר העוסק לפרנסתו, ואין לו כל קשר לאותה פרשיה שאירעה בקיבוץ.

החוקרים האכזריים, שטופי שנאת ישראל, לא הסכימו אפילו לשמוע את גירסתו. הם הכו אותו מכות איומות כדי שיספר להם מי היו משתפי הפעולה איתו וכיצד עלתה בידו להמלט מידה הארוכה של המשטרה. ר' שמואל האומלל שלא היה יכול לשאת ביסורי החקירות, כבר הסכים להודות בכל, אלא שהוא עצמו לא ידע מה הוא יכול לספר על תכסיסיהם של שודדי דרכים.

רק לאחר שלשה ימים התעוררו ספיקות בלב החוקרים והם החלו לתהות שמא אכן ר' שמואל הוא אינו הרוצח המבוקש. הם שלחו טלגרמה חסויה לתחנת המשטרה בקארלין, והתשובה שהגיעה למדה אותם שאכן מדובר בחשד שווא לחלוטין. ר' שמואל אינו הרוצח ואין לו שום קשר לאותו טיפוס נאלח. כיון שכן פנו החוקרים לר' שמואל ושחררו אותו לאלתר תוך כדי שהם מפטירים כמה דברי התנצלות מאולצים.

ר' שמואל היה שבר כלי של ממש. הוא החליט לוותר על הרעיון לקנות סחורה בקיבוץ, וביקש לעזוב אותה מיד. אלא שכחסידי נאמן הוא ביקש להגיע קודם כל אל רבו הרה"ק מקארלין ולהזכיר את עצמו לרפואה שלמה.

שכן ר' שמואל עגלה נוחה בה יוכל לשכב במשך כל הנסיעה ולהתאושש מהחוויה המפוקפקת אותה חווה בימים האחרונים. במהלך הדרך היה ר' שמואל תפוס במחשבות על המאורע הנורא שעבר, והוא ניסה לתהות על קנקן עצמו: מה הוא עשה שכן עלתה בגורלו? במה חטא ובמה פשע שנענש בצורה קשה כל כך.

עם הגיעו לקארלין פנה ר' שמואל

תיכף לבית הרבי, ואכן גם בזו הפעם יצא הרה"ק מקארלין מחדרו וקידם את פני ר' שמואל. אלא שהפעם לא עמד הרבי בפתח חדרו אלא יצא אל העגלה בה שכב ר' שמואל.

ר' שמואל עצמו לא היה מסוגל לפתוח את פיו, עיניו היו מוצפות דמעות, וסימני החבלה ניכרו על פניו. הרבי הסתכל בו במבט רחמימי ואמר: אל תכעס! אולם ראוי לך להתבונן ולשקול היטב: היכן כדאי יותר לסבול צער ויסורים, בבית פנימה או בקיבוץ, בידיהם של הגויים הרשעים. כשנגזר על האדם יסורים, זה יבוא לו מכל מקום. מוטב לו לסבול אותם ברצון ולקבלם באהבה מאשר להתלונן עליהם ולבטלם, כיון שעתידיהם הם לבוא עליו באופן אחר ובצורה קשה יותר.

על הפסוק (במדבר ד כד): **'זאת עבדת משפחת הגרשני לעבד ולמשא'**, פירש רבינו האביר יעקב זיע"א בספרו 'פתוחי חותם', שבא הכתוב להודיענו, כי בעלי התשובה, הם 'משפחות הגרשוני', לפי שהיו רחוקים מאביהם שבשמים מחמת מעשיהם הרעים וחזרו והתקרבו בתשובה שלמה, הנה זאת עבודתם 'לעבוד ולמשא' - להתפלל כראוי בעבודה שבלב ולשאת עול התורה והמצוות.

וביותר, **שאם באים עליהם יסורים - עליהם לקבל זאת באהבה**, וכמו שדרשו חז"ל (ברכות ה): אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא: כל שהקב"ה חפץ בו, מדכאו ביסורין, שנאמר 'וה' חפץ דכאו החלי'. יכול אפילו לא קבלם מאהבה, תלמוד לומר 'אם תשים אשם נפשו', מה אשם לדעת אף יסורין לדעת. ואם קבלם מה שכרו, יראה זרע יאריך ימים, ולא עוד אלא שתלמודו מתקיים בידו, שנאמר: וחפץ ה' בידו יצלח.

זהו שאמר הכתוב 'משא' שהוא אותיות 'אשם', שאם יש עליהם את משא היסורים עליהם לקבל את היסורים מאהבה ומדעת, כמו האשם, ובזה תהא כפרתם רצויה.

וכך כתב הרה"ק רבי שלום מקוידנוב זיע"א בקצירת האומר בתוך ספרו 'דברי שלום': **'זאת עבדת משפחת הגרשני' - של בני הנגרשים לעבד את השם יתברך, ולמשא' - ולקבל את היסורים רח"ל באהבה.**

מילין יקדין וחידושים נפלאים מלוקט מדברות קדשו ותורתו של רבי דוד חי אביהצדק שליט"א

מילה תא חדתא

חדתא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

ברכת העשירות ושמירה שתהיה העשירות לטובה

הון ודואג בשמירתו, וגם אינו עושה נדבה, ואינו מרחם על העניים, לא מאכיל ולא מלביש.

וסימן הנקמה, שיהיה בעל הממון מזיק לאחרים בממונו, ומתגאה בו, ואינו עושה בו צדקה, וטרוד בו להתענג וכו', ולא ישלם ממנו חוק הקדוש ברוך הוא, על זה נאמר 'עושר שמור לבעליו לרעתו'.

לכן נצרכת השמירה שלא יהיה לו העושר להזיקו גם לאחר שיברכך ה' בממון, כדי שיוכל להשתמש בעושר לטובה ולברכה.

קע"ו פסוקים בפרשה כנגד הקליפה הגדולה 'צפו'

נמצא אפוא כי חלק עיקרי בברכה הוא השמירה מן המזיקים, ומה נאה הוא הדבר שיחד עם ברכת התורה הנזכרת בפרשה זו נוסף עליה גם שמירה מן המזיקים שאף היא נזכרת ומתעצמת בשבת זו שלאחר חג השבועות. דהנה, בפרשתנו ישנם קע"ו פסוקים, וביאר הרה"ק רבי דוד מסקווירא ע"ה: כתיב (בראשית לו טו) 'אלה אלופי בני עשו וגו' אלוף צפו'. והנה ידוע שהקליפה היותר גדולה מכל האלופים של עשו הוא האלוף 'צפו'. ואיך אפשר להמתיקו, זה ע"י 'פרשת נשא' שהיא הפרשה היותר גדולה שבתורה שיש בה קע"ו פסוקים כמנין הגימטריא של 'צפו', וע"י 'מזמור קי"ט' שהוא המזמור היותר גדול בתהלים שגם בו יש קע"ו פסוקים, וע"י 'מסכת בבא בתרא' שהיא המסכתא היותר גדולה שבש"ס שיש בה קע"ו דפים, כולם מכוונים על הקליפה של 'צפו' שבגימטריא קע"ו, ועל ידיהם יכולים להמתיק הקליפה הגדולה הזו.

אם כן מלבד הברכה האמורה בפרשה 'ברכך' בממון 'וישמרך' מן המזיקים, נוסף עליהם השמירה מהקליפה הגדולה ביותר ע"י פרשתנו שיש בה קע"ו פסוקים. וכל זה ניתן להעמיס במה שאמרנו שהטעם לקריאת פרשת נשא לאחר שבועות היא כדי שתחל שנה וברכותיה, כי אכן גדולה פרשתנו בברכות שבה.

יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ (ו, כד).

כדי לעמוד מהי הברכה שזוכים לה ישראל בשבת זו, יש לעיין מה אמרו חכמים ודרשו בברכת כהנים. דהנה אמרו חז"ל (במדב"ר יא ה) 'ברכך ה' בממון ו'וישמרך' מן המזיקין, והקשה רבי יחזקאל משינאווא ע"ה (ד"ה יברכך) הרי את השמירה מן המזיקין נצרכים טרם בוא הממון שיצליח בעסקיו ולא יעמדו לו מזיקים בדרכו, מדוע נכתב בהיפך הסדר המסתבר. ותירץ, כי שינונו בדברי קדשו של שלמה המלך ע"ה (קהלת ה יב) 'עושר שמור לבעליו לרעתו', כלומר, יתכן שכל העושר

מילה תא חדתא דפליאה

ברכת השבת הסמוכה לחג שבועות

כח חג השבועות נשאר בשבת שלאחריה

בקרב קדושים ובלשון חסידים התקדשה והתייקרה שבת זו ביתר עוז ותעצומות, והיו מטעמים זאת בלשון האידיש 'שבת נאך שבועות'. שיש לתיבת 'נאך' שתי אפשרויות להיגוי, האחת 'נאך' בקמ"ץ רפויה שפירושה 'אחרי', והאפשרות השניה 'נאך' בקמ"ץ דגושה שפירושה 'עוד', ורמז יש בכך, כי שבת 'אחרי' שבועות מלבד גדולתה העצמית, יש בה עדיין מכח חג השבועות, נמצא כי היא 'עוד' שבועות, שעדיין יש בה את כוחות היום הגדול של מתן תורה.

קוראים בה פרשת נשא כי בפרשה נאמרו עניני ברכה ולרמוז 'תחל שנה וברכותיה'

ברוב השנים נקראת פרשתנו פרשת נשא בשבת שאחר שבועות*, ונאמרו בזה כמה וכמה טעמים לשבח. הרב מקוז'גלוב ע"ה כותב (ארץ צבי נשא), נראה לומר כי שבועות הוא כמו ראש השנה כמו שאמרו בגמרא (מגילה לא): עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן (ר"ה טז). 'ובעצרת על פירות האילן'. ולכן אמרו שם שקודם שבועות קוראים פרשת התוכחה כדי שתכלה שנה וקללותיה'. אם כן בדרך דרש ניתן לומר כי השבת שאחר חג השבועות מסמלת את תחילתה של שנה חדשה ולכן קוראים פרשת נשא שנאמר בה ברכת כהנים כדי שתחל שנה וברכותיה'.

א. וניתן בשלחן ערוך (או"ח סי' תכח ט"ד) הסימן לסדר הקריאה 'מנו ועצרו', ופירש בט"ז (שם סק"ג) דפרשת 'במדבר' שהוא מנין בני ישראל קודם עצרת. והטעם הוא כי אמרו חז"ל (מגילה לא): להקדים פרשת קללות של בחוקותי קודם עצרת החשובה כראש השנה, כדי שתכלה שנה וקללותיה, ובקשו להפסיק בקריאת פרשת במדבר בין פרשת התוכחה ליום הדין (פרי מגדים שם).

ברזא דאז"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

נתינת צדקה היא העצה הטובה ביותר לשמור את ברכת העשירות

בדרום. שצד צפון הוא צד שמאל, והרוצה להעשיר יצפין הכוונה שיתן את הנקודה של השי"ן בשמאל, שיתן מעשרות וכך יעשיר.

ואפשר לומר כי על זה אמרה תורה (דברים יז י"א) 'ושמרת לעשות ככל אשר ירוך וגו' לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, וברשי" כתב מחז"ל: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל. דהיינו, אפילו אם יאמרו שבמקום עשירות יהיה לו לאדם רק מעשר שהוא בשי"ן שמאלית, עם כל זה שמע לדבר אשר ירוך. אבל באמת חכמים אומרים 'על שמאל' דהיינו נתינת המעשר 'שהיא ימין' שממנה גיעו לעשירות שהיא בשי"ן ימנית.

כשדואג שלאחרים יהיה כל צרכם זוכה לנשיאת פנים

לאחר שיתברך בברכת 'ברוך' בממון, 'וישמרך' מן המזיקין, יזכה לנאמר בהמשך הברכה 'ישא ה' פניו אליך', שכן מובא בגמרא (ברכות כ:): אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם, כתוב בתורתך (דברים יז) 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד', והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב 'ישא ה' פניו אליך'. אמר להם, וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (שם ח י) 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך', והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה.

וכבר תמהו, במה נתייחדה מצוה זו, הרי יש כמה וכמה מצוות שישראל מקיימים בהידור ומחמירים בהם. ופירש מהר"ם שיף שיש בזה דבר ייחודי שאין בשום מצוה, והוא שאמנם מדקדקים ומחמירים על עצמם ואפילו באכילת כזית וכביצה מברכים ברכת המזון, אך כל זה רק 'על עצמם', אך בנוגע לאחרים אינם מסתפקים בכזית וכביצה וכאשר מדובר להשביע נפש רעבה ולעזור לשני נותנים הם בשפע רב עד כדי שביעה. משכך זכות זו שנותנים לאחרים היא זאת שבשלה זוכים לנשיאת פנים, וכפי שאמרנו שבנתינה לאחרים מקבלים כפול כפלים משמים.

אפילו מעט מהם משפיע על כל העיסה מאחר שיש בהם כח חזק אפילו שהם מועטים בכמותם, וכמו כן הוא גם בעניין הצדקה שאדם נותן מעט מממונו מעלה המעט הזה את כל ממונו ונותן בו שמירה מעולה.

ברכת העשירות מתרבה ללא גבול לנותן צדקה מממונו

רמז נוסף יש בפרשתנו לכך שגדול כח נתינת מעשר שמשפיע ברכה ועשירות גדולה, כפי שרמז הרה"ק רבי ברוך ממעזיבו' ע"ה (בוצינא דנהורא) בפסוק (ז יד) 'כף אחת עשרה זהב מלאה', ופירש, כי אם אדם נותן כף אחת מעשרה כלומר נותן מעשר, אזי מתקיים בה זהב מלאה שנתנת הכף משפיעה עליו שאותה היד תהיה מלאה זהב, וכאן רמז לן באורייתא בפירוש כי המעשר מועיל לעשירות.

צא ולמד מה שכתב בשפתי צדיקים לתלמידו המובהק של מרן הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפטא ע"ה (ראה ד"ה עשר), כתוב במעשר (דברים יד כב) 'עשר תעשר את כל תבואת זרעך' ודרשו בגמרא (שבת קיט). 'עשר' בשביל שתתעשר'. והנה ההבדל בין עשר שפירושו עשירות לבין עשר של מעשר הוא בנקודה של שי"ן אם ימנית או שמאלית, ונתנו סימן במה שאמר אברהם אבינו ע"ה ללוט (בראשית יג ט) 'אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה', אם אתה תקבע את הנקודה על 'עשר' בצד שמאל דהיינו שתתן מעשרות, אני אשים הנקודה של 'עשר' בצד ימין ואשפיע עליך עשירות ורווחה, שאתה תהיה הבעל הבית שבידו נשאר הכסף ואני אהיה הכהן כביכול שתתן לי מעשר. אבל 'אם הימין' אם תשים את הנקודה בימין השי"ן, כלומר שתדאג רק לעושר, 'ואשמאילה' אכביד עליך עול המיסים והארנונות ואז על כרחך תתן מעשרות למיסים וכיוצא בזה.

באמצעות ביאור זה דורש שם מה שאמרו בגמרא (ב"ב כה:): אמר רבי יצחק, הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין, וסימניך, שולחן בצפון ומנורה

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה י).

עצה טובה ויסודית לשמר ממנו מן המזיקים כתובה בפרשה זו והיא מה שכתוב 'ואיש את קדשיו לו יהיו' (ה י), וכתב רש"י: ומדרש אגדה 'ואיש את קדשיו לו יהיו', מי שמעב מעשרותיו ואינו נותן, 'לו יהיו' המעשרות, סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות. 'איש אשר יתן לכהן' מתנות הראויות לו 'לו יהיה' ממון הרבה, ע"כ. הרי לנו עצת תורתנו הקדושה כיצד יכול אדם לשמור ממנו שלא יזק ועוד שתהיה בו ברכה, והיא שיתן האדם משלו מעשרות.

על כל אחד לדעת שנתנת הצדקה ועשיית מצוות ה' באמצעות כספו לא רק שאינה מחסרת מממונו כלום עוד הם הנותנים שמירה וברכה לממונו, וכמסופר על הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ע"ה שברך לאדם שיתעשר, וילך האיש וילך וגדל עד כי גדל מאוד שזכה לעשירות מרובה. שאלו הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה הכיכד משפיעה ברכתך עשירות גדולה כל כך, ילמדנו רבינו ואשפיע גם אני למבקשים ברכתך. אמר לו רבי מנחם מנדל, האמת כי ברכתך אותו בעשירות סתם, אך הוא עצמו גרם במעשיו שיתעשר בלי גבול, שהלך ונתן ממנו לצדקה ולמצוות ללא גבול, וקיים מה שרמז בעל הטורים בתיבת 'ונתנו' (שמות ל יב): אם תקראנה למפרע יהיה גם כן 'ונתנו', לומר לך מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו, ולא יחסר לו בשביל זה כלום. כיון שכך קיבל מן השמים מידה כנגד מידה והתעשר בלי גבול.

עוד הובא מהרה"ק החוזה מלובלין ע"ה (ראה באגרא דכלה ד"ה וישמרך) שפירש תיבת 'וישמרך' מלשון 'שמרים', שכמו שהשמרים מעלים את כל העיסה מעלה אחר מעלה, כן יעלה אותך ה' יתברך ע"י תורתך ועבודתך מעלה אחר מעלה בעולמות העליונים ובהשגה אחר השגה. ובדבריו נוכל לומר אחר שראינו כי 'וישמרך' היא השמירה הבאה בכח הצדקה שנותן בלב שלם, כי בשמרים

מזילין יקיריין

פרקי הדרכה ועבודה ה' על סדר הפרשה

כפרת הנזיר

ולעמוד בקבלתו, נמצא אם כן שאדם זה הוא כעיר פרוצה בלי שומר, וזה גרם לו לאסור על עצמו איסורים חדשים ולגרום שיתגרה בו יצר הרע, כי כל דבר הנדור יצרו תוקפו ביותר.

ובזה מבאר הכלי יקר הטעם שצריך הנזיר להביא קרבן אם נטמא שלא בכוונה בטומאת מת, והקשינו שהרי לא חטא בכך ומדוע מתחייב להביא חטאת, אלא לפי שגירה בעצמו את היצר הרע על כן צריך להתכפר בקרבן, ועל דרך שאמרו בירושלמי (נדרים פ"ט ה"א) לא דיין מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים, כי בעצם קבלת איסורים על עצמו הרי הוא מגרה את היצר להכשילו.

ג. כפרת הנזיר על שמנע עצמו מעבודת ה' בשמחה

עוד הוסיף לבאר בכלי יקר שהכפרה היא על 'שציער עצמו מן היין' (תענית יא.), היינו שעבד את ה' מתוך צער ולא מתוך שמחה, כי אם היה שמח בנזירות זו בודאי היה עולה בידו להימנע מן הטומאה, וכיון שהיתה עבודתו מתוך עצבות הרי זה מורה על חיסרון בעבודתו, כי השמחה תעיד על שלימות הנפש במעשיה והעצבות סימן לחיסרון, ועל עצבות שפגמה בעבודתו צריך להביא קרבן לכפרה.

ד. כפרה על שלא הגינה צדקותו על סביבותיו

ובמשך חכמה כתב, שהקרבן בא לכפר על שמת אדם בקירבת הנזיר, ועל דרך שמצינו (מכות יא.) שבמיתתו של כהן גדול יוצאים הרוצחים מעיר מקלטם, והטעם הוא, כי היה לו להגן בזכותו שלא יהרגו בני אדם בדורו, וכיון שלא התפלל עליהם נתלתה כפרת הרוצחים במיתת הכהן הגדול. וכך הוא הדבר גם בנזיר שקדושתו גדולה כקדושת כהן גדול, והיה לו להגן בזכותו שלא ימות אדם בשכונתו, וכיון שלא הועילה זכותו שהרי נגרמה לו טומאת מת, על כן מוטל עליו להביא קרבן כפרה על כך.

לאדם לקיימם ולהתגבר על היצר הרע, לפי שכשהתורה צייתה אותו לקיימם נתנה לו כח שיוכל לעמוד נגד יצרו הרע, וכמו שבדבר ה' נבראו שמים וארץ (תהלים לג ו) כן יש כוח בדיבורו לסייע ביד האדם לקיים מצוותיו, ואפילו גדרות וסייגים שגזרו עלינו חכמים הרי יש בכוחם ובכוח תורתם לסייע ביד ישראל לשמור גזירותיהם, והם גם שיערו ברוחב דעתם כמה בכוח בני ישראל לקבל על עצמם גדרים וסייגים. והנה המוסיף להחמיר על עצמו בדברים המותרים הרי הוא נכנס בחשש 'בל תוסיף' על מצוות ה', כי כל דברי התורה מסודרים בסדר נכון ומתוקן בלי שום תוספת או חיסרון, כמו שכתוב (קהלת ג יד) 'כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם, עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע'. וכן יש לרמוז בלשון התפילה הנאמרת קודם הכניסה לסוכה 'לחסות מזרם וממטר', 'זרם' אותיות רמ"ז ו'מטר' אותיות רמ"ט, כי מצוות התורה ניתנו במנין מדוקדק רמ"ח, ועל מנין זה אין להוסיף ואין לגרוע, וזהו שרמזו כאן להיזהר הן מגירעון במצוות שלא להעמידם על מנין 'זרם', וכן שלא להוסיף עליהם בחומרות יתירות כדי שלא להרבות מנינים כמנין 'מטר'.

עוד יש לדעת כי כאשר האדם מקבל על עצמו איסורים חדשים שלא צייתה אותו התורה, לא תורה שבכתב ולא תורה שבעל פה, אין לו סיוע לכך מלמעלה אם לא יחדי סגולה שבדורו, וצריך להיות ראוי לעמוד כנגד היצר הרע בזכות עצמו, ואם אין בו כח לעמוד במה שקיבל על עצמו הרי הוא מגרה בעצמו את היצר הרע לחינם. ובודאי אם בכוחו לגדור עצמו בלי קבלת נדר קדוש יאמר לו, אבל מי שגודר עצמו בנדר אינו עושה כן אלא משום שאין בו כוח להגביל עצמו, ולכן הוא מתחכם לאסור הדבר על עצמו כדי להתאמץ

קרבן כפרה - על מה

וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וטמא ראש נזרו וגו'. וביום השמיני יבא שתי תרים או שני בני יונה וגו'. וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא (ו ט-יא).

נזיר שמת עליו מת בפתע פתאום מצווה להביא קרבן לכפרה. וצריך להבין מה חטאו של הנזיר והרי לא נטמא אלא באונס, ומדוע עליו להביא קרבן על שנאנס ונטמא. לביאור הדברים נדרשו כמה וכמה ממפרשי התורה, ואנו נביא קצתם בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד, הודע לצדיק ויוסף לקח' (משלי ט ט).

א. כפרה על שלחינים ציער עצמו ולא היתה כונתו שלימה

באלשיך הקדוש כתב, שבאמת כל מעדני העולם נבראו כדי שיהנה מהם האדם, ורק אם מתכוון האדם לסגף עצמו כדי לכפר עוונותיו אזי כוונתו רצויה, ונחשב לו מיעוט חלבו ודמו כקרבן על גבי המזבח. אך כל זה רק אם זכה להשלים נזירותו בטהרה, אז הוא זוכה שייחשב לו העינוי כעבודת ה', אבל אם לא זכה להשלים את הנזירות כיון שנטמא באונס, אין העינוי חשוב לו כקרבן ונמצא שלחינים ציער עצמו מן היין, ועל כך צריך להביא קרבן כפרה.

ואפשר להוסיף ולבאר עוד, שהמענה והמסגף עצמו צריך שתהיה כוונתו לשמים, ואם זכה להשלים נזירותו בטהרה הרי זה סימן שנרצתה כוונתו ומן השמים סייעו בידו שלא תבוא טומאה על ידו, אבל אם נטמא באמצע הנזירות נודע הדבר שלא היתה כוונתו הראשונה כראוי ולכן לא זכה להינצל מן הטומאה, ומשום כך הוא צריך לכפרה על שציער עצמו מן היין, כי לא נהג כשורה בנזירותו שלא היה לו להימנע משתיית יין אם לא היתה כוונתו שלימה.

ב. כפרה על שהוסיף על מצוות התורה וגרם בכך גירוי היצר

בטרם נבוא אל הביאור נקדים המובא בספרי קודש, בכל מצוות התורה יש כח

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לנשט ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישרים נציגוב ועיסוד: שוקי קנר

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אודה ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת נינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחיו
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להזמנות: 1800-22-55-66